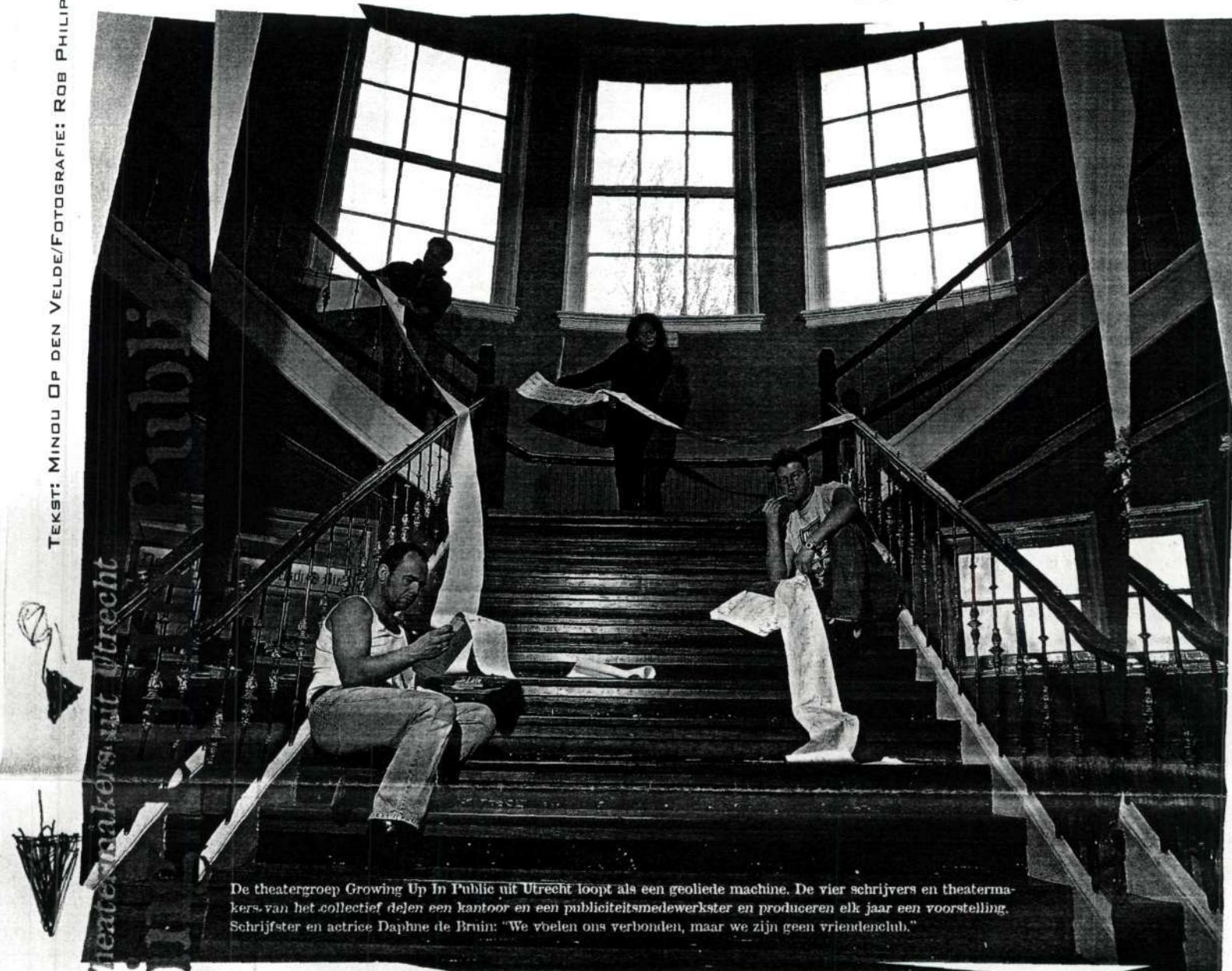

REPORTAGE

BOKKIGHEID IN GROEPS

Eigenwijze individuen steken koppen bij elkaar

TEKST: MINOU OP DEN VELDE/FOTOGRAFIE: ROB PHILIP

De theatergroep Growing Up In Public uit Utrecht loopt als een geoliede machine. De vier schrijvers en theatermakers van het collectief delen een kantoor en een publiciteitsmedewerkster en produceren elk jaar een voorstelling. Schrijfster en actrice Daphne de Bruin: "We voelen ons verbonden, maar we zijn geen vriendenclub."

Growin

Vier kapiteins op een schip, het lijkt verwarrend. Om al te verhitte discussies te voorkomen is het kwartet verdeeld in vier afdelingen. Daphne de Bruin bestuurt de afdeling Public Women met stukken vanuit vrouwelijk perspectief, Jeroen Kriek kraakt klassiekers met zijn afdeling Public Secrets, Don Duyns rehabiliteert vergeten helden onder de noemer Public Heroes en oprichter Paul Feld beheert de afdeling Public Enemies om zich bezig te kunnen houden met 'onruststokers'. Als alle afdelingen een jaarlijkse voorstelling hebben afgeleverd, wordt er gezamenlijk aan een grote productie gewerkt. Growing Up In Public bestaat sinds 1992. "Na de opleiding aan de Theaterschool in Amsterdam wilden we onze vakmatige uitwisseling vasthouden", vertelt De Bruin. "We startten in een tijd dat de oude garde op zijn post bleef zitten terwijl wij heel graag aan de gang wilden. Geen van allen wilden we ons bij een groot gezelschap aansluiten, want daar moet je rekening houden met een bepaald publiek en zit je vast aan een repertoire. Uit een soort bokkigheid besloten we dat we het zelf wilden doen." Nu de theaterwereld in rap tempo is verzakelijkt krijgt een eenzame theatermaker maar moeilijk geld bij elkaar. Gezamenlijk 'een instituut worden' garandeert een sterkere positie bij het

politieke spel dat in de culturele wereld de subsidietoekenning bepaalt. Een vaste subsidie voor vier jaar heeft Growing Up In Public niet alleen aan het verzamelde theatertalent te danken. Tussen de repetities door wordt er elke week vergaderd en maandelijks wordt verslag uitgebracht aan een bestuur van ervaren collega's. "Als je in zo'n strakke organisatie werkt, moet je voor ogen blijven houden waarom de samenwerking begonnen is", waarschuwt De Bruin. Het werken als collectief houdt het midden tussen elkaar scherp houden en bij elkaar uithuilen na een slechte recensie. "Soms vraagt iemand zich hardop af waarom we eigenlijk samenwerken. Het antwoord is dat we allemaal stukken willen maken die gaan over concrete zaken, die zich hier en nu afspelen. We geloven niet in tijdloos theater." Maar die inhoudelijke verwantschap betekent niet dat de makers na gedane arbeid groepsgewijs de kroeg in duiken. "Jeroen roept soms dat we met z'n allen in een bus op vakantie moeten, maar dan wordt hij door de anderen meteen in elkaar getimmerd." Deze zomer is Growing Up In Public niet te zien, maar vanaf september wordt er weer volop opgetreden. Informatie: 030-2334026.

De rijkdom van vrouwen

'Ik vind het erg leuk dat ik de kans krijg mijn eigen surpriseparty samen te stellen', lacht Daphne de Bruin (41), theatermaker bij Growing Up In Public. Zij is een van de vier uitverkorenen die inhoud mag geven aan de Utrechtse Theaterdagen (15 t/m 19 september). En die gelegenheid gebruikt ze graag om optredens te programmeren die ze zelf nog niet heeft gezien.

Voor haar avond, vrijdag 17 september in Theater Kikker, heeft ze een Britse stand-up comedienne uitgenodigd, Nina Conti, die een buikspreekact heeft met een aap. 'Ik zag haar in een tv-commercial, en vond haar erg goed. Je ziet niet veel vrouwen met een buikspreekpop.' Haar tweede act is de Belgische zangeres An Pierlé. 'Haar ken ik alleen van de cd's, en ik hou erg van de manier waarop ze haar muziek theatraal vertaalt.' Als derde onderdeel is er die avond een tentoonstelling van haar decorontwerpster, Catharina Scholten, *I'm every woman, it's all in me*. 'Op mijn verzoek heeft ze foto's van beroemde vrouwen verzameld, en dat zijn er 1500 geworden.' Van Maria en Salomé tot Madonna en Betty Boop, en andere vrouwen die Daphne de Bruin afgelopen jaren in haar solo-voorstellingen neerzette. 'Ik ben heel benieuwd wat het effect is om al die vrouwenportretten bij elkaar te zien - een rijkdom.'

Afgelopen zomer speelde De Bruin de solo *Eva*. Ze plaatste Eva in een klooster, waar ze door een flitsende vent in een Maserati wordt verleid mee te gaan naar New York, The Big Apple. Wanneer ze, ten prooi gevallen aan het consumentisme, terugkomt in mondaine kleren, wordt ze het klooster uitgezet. Op de zomerfestivals gold *Eva*, hoewel niet gespeend van humor, als 'zware kost'. 'Ik zit aan de zware kant van het lichte genre', stelt De Bruin tevreden vast.

Volgende zomer doet ze *The Bitch* (ondertitel: *In bed with Macbeth*). Over de vrouw achter de grote politieke leiders. 'Ik wil ook graag een solo doen over Lilith, de vrouw die er eerder was dan Eva, en zich verzette tegen haar onderdanige rol. Zij koos de kant van de duivel, vermomde zich als slang om Eva te verleiden.'

Na meer dan twaalf jaar bij 'theaterfirma' Growing Up in Public heeft De Bruin nog geen behoefte aan verandering. 'Wat is er fijner dan je eigen groep te hebben, en teksten te schrijven waarvan je weet dat ze gespeeld gaan worden. Teksten die je ook zelf kan spelen.'

Truus Ruiter

De Favorieten, 15 t/m 19 september in Theater Kikker en Stadsschouwburg, Utrecht (www.defavorieten.nl).

180 naar 158, met 2 doden).
(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Ingmar Heytze, Utrechts dichter, over Growing up in Public:

**"Utrecht zonder Growing up
is een Culturele Klotestad".**

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN tijdens het Festival a/d Werf, 22 - 27 mei.

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Prof. Dr. H.P. Kunneman, Universiteit voor Humanistiek, over Growing up in Public:

**"Growing up is eigenzinnig, creatief en
tegendraads. Dat is schaars goed".**

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN tijdens het Festival a/d Werf, 22 - 27 mei.

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Wim Meuwissen, artistiek leider van de acteursopleiding HKU, over Growing up in Public:

**"Theater dat beklijft in de tijd
en bijt in het nu".**

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN tijdens het Festival a/d Werf, 22 - 27 mei.

Niemand in Ondiep mag z'n tuin kwijtraken door sloop

>UTRECHT
Door Miro Lucassen

Wie in Ondiep z'n huis mét tuin uit moet omdat corporatie Mitros het wil slopen, mag er niet op achteruitgaan. Ook de alleenstaanden die nu een klein huis mét tuin bewonen, moeten vergelijkbare andere huisvesting terug krijgen.

Dat heeft de gemeenteraad van Utrecht gisteren unaniem uitgesproken bij de behandeling van de vernieuwingsplannen voor Ondiep.

Hiervoor is wel medewerking nodig van het regiobestuur BRU. Volgens de normale regels voor de verdeling van woonruimte mag

een alleenstaande geen eengezinswoning toegewezen krijgen. In Ondiep wonen nogal wat mensen die alleen zijn achtergebleven in een eengezinswoning, bijvoorbeeld na echtscheiding of als kinderen het huis uit zijn. Politiek Utrecht vindt het onrechtvaardig dat deze groep naar een appartement zou moeten vanwege de vernieuwing van de wijk.

De sloop van 1200 verouderde huurhuizen mag doorgaan van de coalitie van Leefbaar Utrecht, PvdA, VVD en CDA. Daar komen ruim vijfhonderd nieuwe huurwoningen voor terug, en ongeveer 800 koophuizen. Mitros verzorgt daarnaast voor 575 woningen een ingrijpende renovatie, 1100 krij-

gen een onderhoudsbeurt.

De vernieuwing van Ondiep moet over twaalf jaar klaar zijn. De hele oppositie stemde tegen de vernieuwingsplannen.

Corporatie Mitros kreeg van alle fracties en van wethouder Van Kleef een veeg uit de pan omdat te lang het onderhoud in Ondiep is verwaarloosd. Zo heeft Mitros niet bepaald bewezen dat het bedrijf een betrouwbare partner is, vond M. Sini van de PvdA.

Op voorstel van GroenLinks sprak de raad uit dat de gemeente Mitros desnoods moet dwingen achterstallig onderhoud te verrichten. Het opknappen is nodig om het vertrouwen terug te winnen.

Kans op brand bij tankstation relatief klein

>UTRECHT

De kans dat een vlammetje een explosie veroorzaakt bij een tankstation, is relatief klein.

Daarvoor is een groot aantal veiligheidsmaatregelen genomen, zegt woordvoerder D. Arentsen van het Nibra. Dat is het landelijke kennisinstituut voor brandweer en rampenbestrijding.

Eerder deze week trachtte een verwarde man brand te stichten bij een pomp aan de Einstein-dreef in Utrecht. Hij hield een aansteker bij de benzineslang en drukte de handle in. Uit de slang kwamen slechts enkele druppels benzine omdat een medewerker de pompen had afgesloten.

„Dat is de gewone procedure. Ieder station is uitgerust met een

veiligheidsknop waarmee direct alle toevoer geblokkeerd kan worden,” aldus adviseur gevaarlijke stoffen Arentsen.

Ook zijn er technische voorzieningen die automatisch de benzinetoevoer blokkeren bij calamiteiten. „Soms rijdt iemand weg terwijl de slang nog in de auto hangt. Wordt de slang van de pomp getrokken, dan stopt de toevoer automatisch. Ook als de hele pomp omver gaat, stopt de aanvoer.”

Maar al komt er een paar liter benzine vrij, dan leidt contact met een vlammetje nog niet direct een ontploffing.

„Benzine is zeer brandgevaarlijk, maar het is niet zo dat benzine meteen brandt. Als de mengverhouding benzinedamp-zuurstof niet goed is, dan ontsteekt het

GROWING UP IN PUBLIC

Giep Hagoort, HKU-lector kunst & economie, over Growing up in Public:

“Zo'n energieke en originele productieplek afschrijven zal een 'Shame for Utrecht' zijn.”

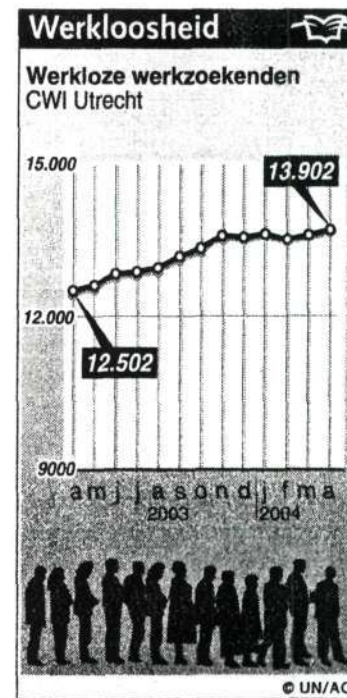
Negatief advies Utrecht, positief van de Raad voor Cultuur. Steun ons nu! www.growingupinpublic.nl

Veel vraag naar kantoorbaan

>UTRECHT

Het aantal werklozen in de stad Utrecht neemt gestaag toe. Inmiddels zijn het er 13.900; 1400 personen meer dan een jaar geleden.

De beroepsgroep met de meeste werkzoekenden zonder een baan is de administratieve sector. Meer dan 2200 mensen zoeken werk in die tak. Ook transport kent veel werklozen: bijna 2100 mensen. Een aantal sectoren springt eruit omdat ze verhoudingsgewijs veel meer werkzoekenden tellen dan een jaar geleden. Dat zijn de schoonmaakbranche, de beveiliging, de landbouw, onderwijs, verkoop, verzorging. Nog altijd is het aantal mensen uit een minderheidsgroep dat werk zoekt, geringer dan de groep geboren Nederlanders. Van de minderheden staan er zo'n 5000 ingeschreven,

van de autochtonen bijna 8900. Bij het CWI Leidsche Rijn stonden vorige maand 3569 mensen ingeschreven als werkzoekend.

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Henk Scholten, directeur Stadsschouwburg Utrecht, over Growing up in Public:

**“Wat is een pels zonder luis?
Growing up moet (in public) blijven.”**

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Frank Postma, manager Ondernemersinformatie KvK Utrecht, over Growing up in Public:

“Voor mij is Growing up in Public een scherpe spiegel van deze maatschappij.”

Negatief advies Utrecht, positief van de Raad voor Cultuur. Steun ons nu! www.growingupinpublic.nl

Ges
is v
>Utr
gen d
onspl
ken,
ter l
uur
toen
genk
had.
stak
arm.
te d
slach
steek
voer
kon i
huis.
naar

Tel
me

>Utr
aang
een v
op i
Utre
probl
aan
kelbe
waar
man
en i
Onde
paspo

Au

>Utr
een
het
aan
Rond
tie e
verdi
keert
gaals
getrc
ven
33-ja
werd
men

ten toch zwaar te nemen, vroeg de officier van justitie om een SOV-maatregel. Strafrechtelijke Opvang voor Verslaafden. Dit is een straf van twee jaar waarbij de gedetineerde in fases hulp krijgt bij het afkicken en bij het opbouwen van een nieuw leven. Werkt hij niet mee, dan betekent dit een gevangenisstraf van twee jaar. De verdachte voelde voor een SOV en zei gemotiveerd te zijn om zijn leven een andere wending te geven. De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

'Kanaalstraat op zaterdag autovrij maken'

>UTRECHT
Door Patrick Pouw

Maak de Kanaalstraat op zaterdag autovrij. Met die maatregel wil John Smit, voorzitter van de winkeliersvereniging Lombok, de verkeersoverlast bestrijden in één van de drukste winkelstraten in Utrecht.

De verkeersdrukke op de Kanaalstraat, in hartje Lombok, is winkeliers en wijkbewoners al jaren een doorn in het oog. Vooral op zaterdag is er geen doorkomen aan op de drukke en relatief smalle winkelstraat.

„Iedereen klaagt erover,” zegt de voorzitter van de winkeliersvereniging. „Niet alleen winkeliers. Ook de politie en buschauffeurs ergeren zich aan de onbereikbaarheid.” De plannen om een zogeheten middengeleider aan te leggen die het verkeer moet reguleren, vindt Smit prima. „Maar het is tijd voor drastische maatregelen, want zo schiet het niet op.”

Smit is zelf groot voorstander van het autovrij maken van de Kanaalstraat op zaterdag. En dat is niet zomaar een proefballonnetje, beweert hij. „Het afsluiten van de straat heeft natuurlijk ook nadelen. Het is een complex geheel.” Smit verwacht dat hij bij zijn achterban de handen op elkaar krijgt voor zijn idee. „Dan gaan we met die plannen naar de gemeente.” René Verhulst, wijkwethouder van Lombok, is zeer geïnteresseerd in de plannen van de voorzitter van de winkeliersvereniging. „Iedereen is het erover eens dat er wat moet gebeuren.” Begin volgende maand bespreekt Verhulst de problemen met verkeerswethouder Yet van den Bergh.

Chris Pijlman, die achttien jaar in de wijk woont, stoort zich niet zozeer aan prostitutie, coffeshops en rondhangende jongeren. De manier waarop de Breedstraatbuurt in de media wordt beschreven, daar heeft hij tabak van. Pijlman: „Er gebeuren hier ook veel goede dingen. Er wordt over de problemen nagedacht, ze worden gesignaleerd en opgepikt. De politie is bezig er passend in op te treden. De aan-

mens, die er niet als hij niet plezier zijn blijven wonen. René Enklaar bijvoorbeeld, woont nu 34 jaar in de Breedstraatbuurt. „Je moet het nemen zoals het is, het is geen onvriendelijke buurt. Het is ook leuk dat hier van alles woont. Echt van de onderste laag tot de bovenste laag.” Vroeger, toen was het wel eens lastig. Acht keer werd er ingebroken. Maar vanaf de jaren tachtig is het alleen maar verbe-

ten wonen ook al met een vijftien jaar in de Breedstraatbuurt. „Een paar mensen maken zoveel commotie over de negatieve kanten. Doe er dan iets aan.”

Nieuwkomer

Daar is nieuwkomer Stephan Peters nou precies mee bezig. Hij is nu twee jaar inwoner van de Breedstraatbuurt, en organiseerde twee maanden geleden de bezwaarschriftenactie tegen nieuwe vergunningen voor raamprostitutie. Een lijst van meer dan honderd handtekeningen ging naar gemeente en politie, die binnenkort een beslissing moeten nemen over de kwestie. Natuurlijk gebeuren er ook leuke dingen in de buurt, vindt Peters, maar hij wil zijn ogen niet sluiten voor de problemen. „Er zijn rond de Hardebollenstraat heel veel jongeren die dames uitschelden. Heeft het dan zin om te ver-

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Sanne Vogel, theatermaker, over *Growing up in Public*:

“Growing up helpt ons, jonge theatermakers, altijd met ruimte, rekvisieten en advies.”

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN van 22 - 27 mei tijdens het Festival a/d Werf.

Weinig steun voor duur

>>UTRECHT
Door Miro Lucassen

Politiek Utrecht is er nog niet van overtuigd dat de stad een nieuw Muziekpaleis Vredenburg kan betalen. Dat blijkt uit de eerste reacties op de informatie over financiering van wethouder Walther Lenting.

De bouwkosten bedragen volgens de huidige inzichten 96,6 miljoen euro, wat zes miljoen meer is dan beloofd. Lenting denkt dit

door bezuinigingen in het ontwerp op te vangen. Zaalhuur, externe fondsen en een gemeentelijke bijdrage worden ingezet om de kosten te dekken.

„Te veel geloof en te weinig harde feiten,” zegt CDA-fractievoorzitter Harm Janssen over Lentings cijferwerk. „Er ligt een risico van vele miljoenen.” Coalitiepartner VVD wordt evenmin vrolijk van de deze week gepresenteerde informatie. De partij had verwacht dat er een gedegen fi-

nanciële onderbouwing zou liggen van de ambitieuze ontwerpen van architect Herman Hertzberger. Woordvoerder Edzard van Holthe hoopt alsnog gerustgesteld te worden met de vertrouwelijke informatie die alleen voor de gemeenteraad beschikbaar is. GroenLinks noemt de geheimhouding van financiële gegevens schandelijk. Raadslid Marjan Schuring: „Als het een goed financieel plaatje is, moet je dat laten zien.” Wat er wel bekend is van

Mars door stad tegen woningbouw

>UTRECHT
Door Nils de Kruijff

Het deze week opgerichte platform **Geen Groen Voor Poen** houdt maandagavond 31 mei (tweede pinksterdag) een groene mars door Utrecht. De tocht voert langs alle bedreigde groenstroken in de stad waar de gemeente in totaal 8000 woningen wil bouwen.

Iedereen die tegen de plannen van de gemeente is om groenstroken op te offeren voor woningbouw, is door het platform uitgenodigd om mee te lopen in de groene mars. De mars start om 19.00 uur vanaf de groenstrook aan de Karel Doormanlaan. De mars is tevens het startsein voor

een grote handtekeningenactie in de stad tegen de bouwplannen van het college. Het platform **Geen Groen Voor Poen** (GGVP) is deze week in het leven geroepen tijdens een bijeenkomst van achttien instanties uit de wijk Noordoost die allen boos

zijn op het college na het bekend worden van de plannen om groen in de stad op te offeren voor de bouw van 8000 woningen. In het GGVP zitten vertegenwoordigers van buurtcomités, maar ook bestuurders van volkstuin-

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Joop Mulder, artistiek directeur Oerolfestival, over *Growing up in Public*:

“Deze unieke verzameling theatermakers is onvervangbaar.”

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN van 22 - 27 mei tijdens het Festival a/d Werf.

Wijkbureau binnenstad is er mee bezig. Nieuwe leerlingen van het Gregoriuscollege krijgen het lespakket Ken Je Buurt. Een hoekje waar tippelprostituees hun klanten afwerken is voorzien van afschrikwekkende prikkelschermen. Buurtbewoners doen het project Theatrale Wandeling. Horecabedrijven zeggen hun klanten dat ze het rustig aan moeten doen op straat, personeel van welzijnsorganisatie Cumulus spreekt jongeren aan op hun gedrag. In de kwaliteitskring Breedstraatbuurt werken alle organisaties en buurtverteenwoordigers samen. En voor bezoekers van buiten is er een door de gemeente gemaakte kleurige folder op luxe papier waarin alle bezienswaardigheden worden opgesomd. Helpt dat? Voor bewoner Pilgram hoort overlast bij het centrum: „Straatprostitutie en jongerenoverlast zijn een grootstedelijk

dynamische binnenstad. Niet iedereen realiseert zich dat. Dynamiek en leven geven luidruchtigheid. Als je daar niet tegen kan, moet je naar een rustige wijk.”

Wond

Bewoner Peters is minder tevreden met de gemeentelijke inzet: „Als wij met een wond bij de gemeente komen zegt die 'hier heb je een pleister', maar daaronder rot de wond verder.” Peters is een van de drijvende krachten achter het comité dat zich inzet voor het verwijderen van de prostitutie uit de Breedstraatbuurt. Daarin staat dat comité alleen. De kwaliteitskring bemoeit zich niet met de toekomst van de prostitutie, de gemeente heeft als uitgangspunt dat de ramen mogen blijven omdat het een legale bedrijfstak is geworden. Meningsverschillen tussen bewoners moeten geen conflicten wor-

gebruiken	€ 50,00
• hangen in het portiek van anderen	€ 45,00
• bewoners en anderen lastigvallen	€ 45,00
• fout parkeren	€ 45,00
	===== +
totaal	€ 470,00

Zonde, toch?

Gewoon rekening houden met anderen en iedereen heeft een leuke dag!

POLITIE

• Regio Utrecht
• District Praedewind

Cumulus

U kunt aan de inhoud van deze flyer geen rechten ontleenen.

Flyer die het uitgaanspubliek rustig moet houden. Illustratie projectbureau Veilige Binnenstad

den, vindt Peters. Ook Breedstraat-actievoerster van het eerste uur Elisabeth Giljam denkt er zo over. Zij pleit voor samenwerking: „Dat gebeurt nu te weinig. Misschien benadrukken wij van onze kant de goede dingen niet

genoeg maar er moeten wel structurele oplossingen komen. Nu zijn er vaak korte termijn maatregelen.” Peters: „We hebben allemaal hetzelfde doel maar een ander vertrekpunt en verschillende middelen om het te bereiken.”

Muziekpaleis

de financiering stelt GroenLinks niet gerust. „Een sigaar uit eigen doos. De 45 miljoen die uit de zaalhuur komt betalen we in feite zelf omdat wij subsidie geven aan de muziekinstellingen.” SP-fractievoorzitter Paulus Jansen vindt dat het nu gepresenteerde Muziekpaleis niets meer te maken heeft met de uitslag van het referendum over het Stationsgebied. Voor de SP is de zaak eenvoudig: Tivoli moet een eigen andere zaal krijgen, aan het Vreden-

burg hoeft alleen de expeditie te worden verplaatst naar de kelder. Coalitiepartij PvdA vindt het behoud van de grote zaal en beheersing van de kosten het belangrijkste. Lenting moet maar bewijzen dat het kan, stelt fractievoorzitter Jetty Leijenaar. Leefbaar Utrecht verwacht dat de bouw binnen de financiële ruimte blijft, aldus fractievoorzitter Vincent Oldenburg. Daarvoor is 'keihard projectmanagement' nodig, zegt hij.

uw op groenstroken

dersverenigingen die zich bedreigd voelen door de plannen. Het is niet vreemd dat dit initiatief vanuit Noordoost komt, want het college heeft zijn vizier vooral op dit stadsdeel gericht waar het gaat om het aanwijzen van nieuwe bouwlocaties. „Geen sprietje groen willen we inleveren voor deze plannen,” zegt woordvoerder A. Hogema van het GGVP. „Inhoudelijk is het een waardeeloos voorstel, omdat er genoeg andere locaties zijn aan te wijzen waar geen groen voor hoeft te sneuvelen. Nee, die piekken noemen we niet, want dan spelen de wijken elkaar uit en dat gunnen we het college niet. Dit college heeft geen oog voor de ecologi-

sche schade die wordt aangericht. Die is onherstelbaar.” Het GGVP zet ook grote vraagtekens bij de financiële onderbouwing van het collegeplan. „Ze willen vijftig miljoen euro verdienen met de plannen. Dat is 0,3 procent van de totale jaarbegroting. Een druppel op een gloeiende plaat. De manier waarop dit college de plannen naar buiten brengt en verder wil ontwikkelen, vinden we beneden alle peil. Typisch een voorbeeld van achterkamertjespolitiek. Waar blijft dit college nou met zijn voornemens om burgers in een vroeg stadium te betrekken bij belangrijke plannen in de stad? Ons vertrouwen in dit college is onherstelbaar beschadigd,” aldus Hogema.

'Kots en rumoer van UVSV vallen wel mee'

UTRECHT

Het valt allemaal mee met het rumoer en de kots rond het lustumfeest van de studentenvereniging UVSV. De gemeente en de vereniging hebben geen aanwijzingen dat de hele buurt rond de Concordiastraat last zou hebben van de feesten.

Drie van de zes feestavonden in de Concordiastraat zijn nu voorbij. Marjolijn Klooster zit in de lustrum-commissie van UVSV en geeft toe dat er wat opstartproblemen waren. „De eerste avond waren er een aantal chauffeurs die de route van de pendelbus niet kenden. Daarom reden zij verkeerd. Ook waren er een aantal taxichauffeurs die overlast veroorzaakte. Met de politie hebben we afgesproken dat zij onmiddellijk worden aangesproken.” Buurtbewoonster J. Mulder-Evers gaat actie ondernemen. Zij heeft niet alleen last van de pendelbussen en taxi's maar ook van dron-

ken studenten. Marjolijn Klooster zegt dat de UVSV onder andere samen met de politie en gemeente alles in goede banen probeert te leiden. „Wij willen alle mensen zo snel mogelijk uit de wijk hebben. Daarom hebben we dat ver-voer ook geregeld. En ja, er zijn ook mensen die lopend naar huis gaan, de politie spreekt hen aan wanneer ze lastig zijn.” Gemeentewoordvoerder H. Scholten gaat hierin mee: „Wij hebben er in overleg met de dames van UVSV alles aan gedaan om de feestelijkheden ordelijk te laten verlopen.” J. Mulder-Evers: „Ik ga de gemeentelastigvallen en degene die het pand in gebruik heeft op zijn nek zitten. Ook omdat ik weet dat ik er niet alleen voor sta. Er zijn mensen aan mijn deur geweest die niet konden slapen.” In het actievoeren staat zij wel alleen. „De mensen die bij mij zijn geweest doen dit soort dingen niet. Ik knap dit klusje wel op.”

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Rob Kamphues, cabaretier/tvprogrammamaker, over Growing up in Public:

“Zelden zo'n begeesterde, hartverwarmende groep theatermakers bij elkaar gezien.”

Vorm uw eigen mening: EVA in de DOMTOREN van 22 - 27 mei tijdens het Festival a/d Werf.

Foto UN/AC - Marc van der Kort

ianse gondel in de feren op het monu- alles met het oog op inde rond De Haar

wordt gehouden. Tijdens dit evenement draait alles om life- style, reizen en gastronomie. Alles is te vinden verdeeld over vier piazza's - Italiaanse pleinen. Het Piazza del Caffè, met in- formatie over Italiaanse koffie en de tradities daaromheen.

Het Piazza del Vino, waar het beroemde rode vocht te kijk staat. En het Piazza degli Sposi waar alles draait om de 'matri- monio,' het romantische Italiaanse huwelijk: van locatie tot jurk en taart.

Drie vrienden van omgekomen Maarssenaar (19) zitten nog vast

Reden fatale ruzie onduidelijk

>MAARSSSEN/UTRECHT

De drie vrienden van de zondag omgekomen 19-jarige Maarssenaar zitten nog vast. De politie verdenkt hen van 'openlijke geweldpleging, danwel zware mishandeling de dood ten gevolge hebbend, of doodslag.'

Woordvoerster M. Hallebeek van het openbaar ministerie zegt dat één van de drie vandaag voor de rechter-commissaris moet verschijnen. Die bepaalt of hij nog langer in voorarrest blijft, of dat

hij tot aan de rechtszaak wordt vrijgelaten. Een andere mogelijk- heid is dat hij niet verder wordt vervolgd. Dat hangt af van de uit- komsten van het politieonder- zoek, waarover de politie verder geen mededelingen doet.

Gisteravond was nog niet bekend wanneer de andere twee Maars- senaren voor de rechter-commis- saris moeten verschijnen. Moge- lijk ook vandaag, maar dat is niet zeker, aldus Hallebeek.

Wat de precieze aanleiding was voor de vechtpartij die zondag

leidde tot de dood van een 19-jari- ge man uit Maarssen, is nog on- duidelijk. Zeker is dat vier Maars- senaren van 18, 19 en 23 jaar in een auto zaten die over de Lange Nieuwstraat in Utrecht reed. Dat was in de nacht van zaterdag op zondag. Plotseling kregen de twee 19-jarigen ruzie.

De kemphanen stapten uit en be- gonnen te vechten. Volgens de po- litie viel het slachtoffer, kwam hij ongelukkig terecht en raakte buiten kennis. Een ambulance bracht hem met hersenletsel

naar het UMC, waar hij zondag rond het middaguur overleed. Het is niet zeker of de Maarssen- aar al bewusteloos raakte door de klappen die hij opliep, of dat hij buiten kennis raakte bij zijn val. Inmiddels heeft de 19-jarige inzit- tende van de auto bekend klap- pen te hebben uitgedeeld. Bij het Utrechtse autobedrijf waar de Maarssenaar sinds een half jaar werkte, sloeg het nieuws van zijn overlijden in als een bom. Een woordvoerder noemt het diep- triest wat er is gebeurd.

(advertentie)

KIJK VOOR EEN VAN DE BUSINESS ARRANGEMENTEN VAN FC UTRECHT OP WWW.FCUTRECHT.NL OF BEL MET DE AFDELING VERKOOP BINNENBIJST VAN FC UTRECHT 030 888 55 10

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

John Gabriëlse, Rabobank Utrecht, over Growing up in Public:

"Cultuurminnend Utrecht wil niet zonder de professionaliteit en het maatschappelijk betrokken theater van Growing up."

Growing up in Public moet blijven. Steun ons nu! www.growingupinpublic.nl

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Peter de Haan, museumdirecteur en cultureel ondernemer, over Growing up in Public:

"Growing up is een maatschappelijk betrokken theater- firma. Cultureel ondernemerschap in optima forma."

Growing up in Public moet blijven. Steun ons nu! www.growingupinpublic.nl

COLOFON

Stadsredactie
Vredenburg 89,
3511 BD Utrecht
tel 030-2360372,
fax 030-2343267
stadsredactie@un-ac.nl

Redacteuren:
Abe Mijdam (chef), Rob Midavaine (coördinator),
Hans-Paul Andriessen, Ton van den Berg, Ineke Inklaar,
Miro Lucassen, Nils de Kruijff, Patrick Pouw, Berber Schrijver,
Eddy Steenvoorden, Pauline Weseman, Marco Willemse.

Geen krant ontvangen? Bel gratis 0800-UWKRANT/8957268 ma t/m vr van 7.30 - 19.00 uur, za van 8.00 - 14.00 uur.
Voor overige informatie zie algemeen colofon op volgende pagina.

tes. De dienst vond plaats terwijl de spelers op het veld stonden.

Stemhokje kiezen

>Nieuwegein - In Nieuwegein kunnen stemgerechtigden op 10 juni voor de Europese verkiezingen zelf kiezen in welk stemlokaal ze hun stem uitbrengen. Nieuwegein doet, samen met Deventer, Heerlen en Assen, mee aan een proef. Die is een initiatief van het ministerie van binnenlandse zaken. Doel is het stemmen minder plaatsafhankelijk te maken. De gebruikelijke oproepkaart is vervangen door een persoonsgebonden stempas. Na de verkiezingen wordt de proef geëvalueerd. Onderzocht wordt hoeveel gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot stemmen in een willekeurig stemlokaal en de behoefte daartoe.

zijn bedoeld om gaten te dichten die de komende jaren vallen in

wel en niet mogen worden uitgewerkt.

Prinses Irene opent expositie 'extra-large' vrouwenbeelden

>WIJK BIJ DUURSTEDEN

Prinses Irene opent zondag 6 juni een beeldtentoonstelling van Ada Stel bij Kasteel Duurstede in Wijk bij Duurstede.

Na de opening om 14.30 uur is de expositie toegankelijk voor degenen die zondagmiddag het Cultureel Rondje in de binnenstad van Wijk bij Duurstede lopen langs de galeries.

Met de expositie Ada Stel XXL heeft Wijk bij Duurstede een primeur. De beelden van Ada Stel, geboren in 1947, zijn extra-extra-large. Het zijn monumentale vrouwenbeelden tot ongeveer 3,5 meter hoog. Door hun maatvoering vervreemden de vrouwen,

die als een 'landmark' rond kasteel Duurstede staan opgesteld. De langgerekte gestalten zijn vaak met kleden omhangen. Hierdoor wordt het breekbare karakter van de vrouwenfiguren onderstreept. Haaks hierop staat de houding die de vrouwen van Ada Stel aannemen: krachtig en fier, een serene rust uitstralend. Details laat Stel bewust weg of brengt ze terug tot een enkel kenmerk. Ada Stel werkt zowel in brons als in keramiek. In Wijk toont zij voor het eerst beelden in polyester. Ze heeft inmiddels een plaats verworven in de top van de Nederlandse figuratieve kunst. De tentoonstelling is tot medio september te zien.

Gondelvaar

Een niet-alledaags tafereel: een Venetiaanse gracht van kasteel De Haar. Italiaans mentaal kasteel in Haarzuilens. En de Smaak van Italië, dat komend we

(advertentie)

Tantes bistro

Nu onbeperkt gourmetmenu inclusief drankjes 21,00 p.p.
Ook voor grotere gezelschappen
Open 7 dagen per week
Oudegracht 61 Utrecht
tel. 030 231 2191
meer info tantesbistro.nl

(advertentie)

GROWING UP IN PUBLIC

Arthur Japin, schrijver, over Growing up in Public:

"Een stad die zulke durf en zoveel talent niet omarmt moet zich een dorp noemen."

Negatief advies Utrecht, positief van de Raad voor Cultuur. Steun ons nu! www.growingupinpublic.nl

Woonfraude is topje van de ijsberg

>UTRECHT

Vervolg van pagina 1

Het gisteren gepubliceerde rapport over woonfraudeurs in de stad Utrecht beschrijft niet meer dan het topje van de ijsberg. Dat zegt wethouder H. Spekman, voorzitter van het Regionaal Interdisciplinair Fraudeteam Utrecht (RIF).

„Dit is ernstig. Er blijkt dat van alle kanten misbruik gemaakt wordt. Als ik doorreken kom ik op miljoenen euro's schade per jaar." Hij wijst erop dat de 110 onderzochte adressen niet tot de hoogste risicogroep behoorden. Het RIF Utrecht heeft vorig jaar met een vijfkoppig team onderzoek gedaan naar onrechtmatig wonen en fraude met uitkeringen. Het is het eerste grote onderzoek op dit gebied. De onderzoekers konden gebruik maken van bestanden van onder meer gemeente, politie, sociale verzekeringsbank, belastingdienst en de Uitvoering Werknemers Verzekering. Op basis van deze gegevens is een, volgens het RIF, betrouwbare steekproef van 110 dossiers opgesteld. Onderzoekers gingen naar de woningen toe om te controleren of de opgegeven gegevens juist waren. In 69 gevallen

was dat niet zo. Vijf keer was de woning onderverhuurd. De sociale dienst heeft 21 uitkeringen stopgezet omdat sprake was van verzwegen samenwoning of omdat de cliënt op een ander adres woonde. Verder worden er vier uitkeringen aangepast en loopt er in een aantal zaken nog een onderzoek. Het stopzetten leverde een jaarlijkse besparing op van 224.000 euro, daarnaast werd 63.178 euro teruggevorderd. De Sociale Verzekeringsbank heeft twee uitkeringen van de Nabestaandenwet stopgezet wegens samenwonen. Besparing: 372.800 euro. Viermaal bleek dat een AOW'er feitelijk samenwoonde hiervoor is 37.943 euro te veel betaald. Bij de huisbezoeken werden 13 illegalen aangetroffen van wie er elf zijn uitgezet. De onderzoekers adviseren de gemeente om de controle aan te scherpen. Zo moet er een centraal informatiepunt komen: moeten er afspraken met de corporaties komen over fraudebestrijding en moeten de huisbezoeken worden voortgezet. Spekman is het hiermee eens. Hij is ook voorstander van het koppelen van diverse databestanden. Het wat nu nog stuit op privacywetgeving.

KoK

WOONCENTER

OPRUIMING

SHOWROOMMODELLEN
10% EXTRA MEENEEMKORTING

Banken

Kasten

Stoelen

Verlichting

Salontafels

Fauteuils

Eetkamertafels

Bedden

Linnenkasten

Karpetten

Arco - Artemide - Art of Living - Arx - Auping - Banz - Bord - Bench - Rolf Benz - Cassina - Castelli - Danca - Gelderland - Harvink - Hülsta - Jori - Kartell - Kinast - Leolux - Linteloo - Metaform - Minotti - Montis - Pastoe - Poliform - Riva - Swissflex - Terzani - Young

Bekijk onze spectaculaire aanbiedingen op

www.kokwooncenter.nl

KOKWOONCENTER B.V. HAMSEWEG 18 3828 AD AMERSFOORT/HOOGLAND Tel. 033 - 480 14 41

Boze Paul Feld, artistiek leider bedreigde toneelschrijversfirma en theatergroep Growing Up In Public:

Dit voelt als een dolksteek in de rug

>UTRECHT Door Eric van der Velden

Paul Feld, artistiek leider van de Utrechtse 'toneelschrijvers-firma' Growing up in Public, kan op dit moment niet anders doen dan het beste ervan hopen. De landelijke Raad voor Cultuur sprak in april een positief oordeel uit, maar de Utrechtse adviescommissie achtte de groep 'niet subsidiabel'.

Als de Utrechtse gemeenteraad het negatieve subsidieadvies van de eigen commissie overneemt, wordt het de vraag of ook het Rijk na 1 januari 2005 nog wel wil doorgaan met ondersteunen. Beide subsidies zijn aan elkaar gekoppeld, hoewel er wel onderhandelingsruimte is.

Hebben jullie het negatief advies in Utrecht zien aankomen?

„Nee. Dat er kritisch naar ons gekeken zou worden, ja. Maar dit kwam als een dolkstoot in de rug, na zoveel jaar keihard werken om in het Utrechtse geworteld te raken. Van de landelijke Raad voor Cultuur hebben we ook kritiek gekregen, maar het oordeel was uiteindelijk onvoorwaardelijk positief. Hieraan zijn lange en intensieve gesprekken met de Raadsleden vooraf gegaan.

Met de leden van de Utrechtse commissie is daarentegen geen moment contact geweest. Bijna allemaal mensen van buiten Utrecht die in drie maanden tijd in het diepste stilzwijgen vergaande oordelen over Utrechtse kunstinstellingen hebben geveld. Ik ben zelf een van de warmste pleitbezorgers voor een onafhankelijke Utrechtse adviescommissie geweest, maar zo'n commissie moet dan wel continuïteit hebben: niet eventjes langs komen, maar volgen en meeleven van het begin tot het eind van de subsidieperiode. Net zoals bij de Raad voor Cultuur.”

Beide commissies zijn het over een ding eens: in jullie subsidieaanvraag wordt een kritische terugblik gemist.

„Geen criticus is zo kritisch als de maker zelf. Wij maken ook jaarverslagen en daarin hebben de commissieleden het allemaal kunnen lezen: hoe we na een topjaar in 2001 - daar lees je in de adviezen niets over - de grote zaal-productie 'Mozes, de musical' niet goed op de rails kregen, en hoe onzeker we daar vervolgens een tijdje van zijn geworden. Uit dit mislukken hebben we on-

langs een vergaande conclusie getrokken. De organisatievorm van een collectief werkt alleen als er geen grote spanningen ontstaan en iedereen zijn eigen tokootje kan hebben. Nu hebben we wel één kapitein op het schip. Ik heb sinds kort het mandaat als artistiek leider. En verder hebben we afgesproken dat iedereen zich nog meer op zijn sterkste kant gaat richten. Zo zal Don Duyns niet meer regisseren en spelen, maar alleen nog maar schrijven. We zijn allemaal schrijvers, maar niemand van ons schrijft zo goed als hij.”

Relevante informatie. Wel iets voor een subsidieaanvraag.

„Een subsidieaanvraag is ook maar een momentopname. Tijdens het schrijven waren we nog niet zo ver. We hadden ook even geen zin om al te diepgaand bij de dalen stil te staan. De blik vooruit, formuleren wat je drijft, en op welke successen je verder wilt bouwen. Dat is ons ook tijdens een gesprek met de Raad van Cultuur aangeraden: jullie zijn schrijvers, schrijf zo persoonlijk mogelijk op vanuit welke overtuiging je theater maakt. Dat doe je dan, je spant je in om geen gelikt verhaal in te leveren, en vervolgens krijg je van de Utrechtse commissie het verwijt dat je subsidieaanvraag te veel leest als een naar binnen gekeerd ego-document. Dat dus nooit meer. Als ze gelikte subsidieaanvragen willen, dan kunnen ze die krijgen.”

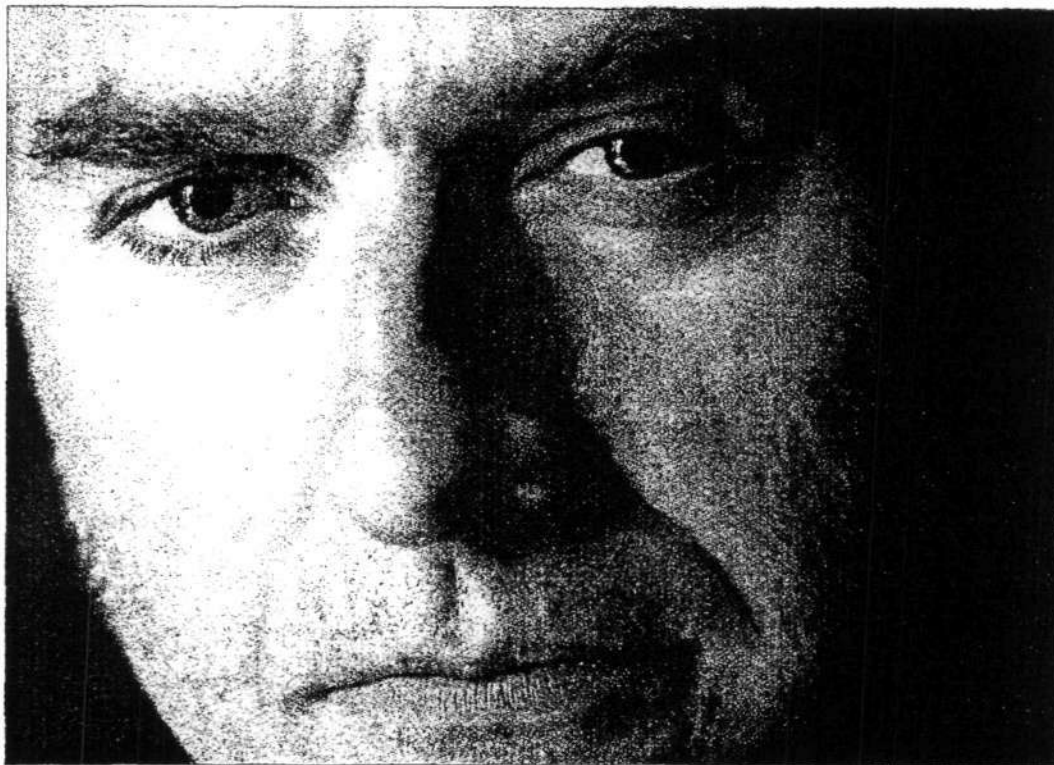
Kwaad?

„Ja. Growing Up bestaat ruim twaalf jaar, waarvan pas slechts vier jaar enigszins redelijk gesubsidieerd. We hebben gepioneerd, onder zware omstandigheden een stevige bijdrage aan de verbetering van het Utrechtse theaterklimaat geleverd. We brengen nieuw actueel theater, wat altijd een groter artistiek risico inhoudt dan het spelen van stukken die hun bestaansrecht al hebben bewezen. We hebben een ex-

plosieve groei van de publiekscijfers laten zien en prachtige recensies gekregen. En ja, we hebben in de afgelopen jaren ook een aantal producties gemaakt waarvan we zelf ook vinden dat het compromislozer had gekund, die misschien teveel in het stadium van zoeken zijn blijven steken. Mag het?

Soms moet je artistiek experimenteren voor een nieuw spoor, een volgende fase. Een dergelijke periode levert altijd ook nieuwe energie en inzichten op. Het stoort me enorm dat de Utrechtse adviescommissie ons gewoon niet vertrouwt. We zeggen dat we elkaar nog steeds inspireren. We zeggen dat we nog eerlijker, nog directer en met nog meer woede theater willen maken. En we worden na de eerste de beste tegenslag gewoon niet geloofd. Wegwezen, opzouten! Daar kan ik niet nuchter onder blijven. Dat raakt me echt.”

Paul Feld: „Ik kan niet nuchter blijven onder 'wegwezen, opzouten'. dat raakt me echt.'

Foto UN/AC - Jaap de Boer

Spannende weken voor Utrechtse kunst

Op maandag 14 juni beginnen de onderhandelingen tussen enerzijds de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht en anderzijds het ministerie van OCW over de verdeelsleutel bij de subsidieverstreking aan de Utrechtse kunstinstellingen voor de periode 2005 - 2008.

Dit gebeurt op basis van de adviezen die de Raad voor Cultuur (Rijk) en de commissie Paul Schnabel (stad en provincie Utrecht) inmiddels hebben gegeven. Spannende onderhandelingen, want op basis van deze adviezen zouden alle partijen substantieel meer geld voor de Utrechtse kunst beschikbaar moeten stellen. En dat terwijl er juist bezuinigd moet worden.

Voor drie groepen is de uitkomst van deze onderhandeling helemaal cruciaal: Growing up in Public, Stut Theater en Merkx & Dansers. De Utrechtse adviescommissie vindt de-

ze instellingen niet (langer) subsidieabel, terwijl de Raad van Cultuur wel reden voor ondersteuning ziet.

Doorslaggevend in deze overlevingsstrijd is de vraag of Utrechtse cultuurwethouder Gispén deze negatieve adviezen gaat overnemen. En dat hangt weer samen met de vraag of deze groepen een raadsmeerderheid achter zich weten te krijgen. Hierover wordt komende week achter gesloten deuren vergaderd. 'Vanuit strategische overwegingen' wordt de Utrechtse 'beleidsinzet' bij de onderhandelingen met het Rijk over het zogenoemde cultuurconvenant pas openbaar na het eerste gesprek met staatssecretaris Medy van der Laan van OCW.

Grote verschuiving bij subsidies beeldende kunst

STUT en Growing Up kunnen blijven

UTRECHT

Door Eric van der Velden

De Utrechtse theatergroepen STUT, Growing Up In Public en Merkx en Dansers kunnen blijven voortbestaan. De colleges van B&W en GS van de gemeente en provincie Utrecht hebben besloten om de negatieve subsidieadviezen van de 'eigen' adviescommissie Paul Schnabel naast zich neer te leggen.

Stad en provincie verhogen de jaarlijkse bijdragen aan Utrechtse kunstinstellingen die deel uitmaken van het zogeheten cultuurconvenant 2005-2008 in het totaal met 0,5 miljoen (was 4,2 miljoen). Eerder was al bekend geworden dat het Rijk jaarlijks ruim 0,5 miljoen meer gaat bijdragen aan in de provincie Utrecht gevestigde cultuurinstellingen (was 4,5 miljoen, exclusief rijksmuseum Catharijneconvent). Zowel gedeputeerde Jan van Bergen als cultuurwethouder Toon Gispén zien deze 'behoorlijke impuls' allereerst als een verdienste van de kunstinstellingen zelf. „De Utrechtse cultuursector heeft zichzelf stevig over het voetlicht gebracht”.

Toch ziet Van Bergen ook een paradoos. Omdat er zich sterke nieuwkomers hebben aangediend, en omdat STUT, Growing Up In Public en Merkx en Dansers behouden blijven 'blijft de spoeling relatief dun'. Groepen en instellingen als De Paardenkathedraal en het Nederlands Film

Festival gaan er niet op vooruit, terwijl dat gezien hun prestaties wel terecht zou zijn geweest, aldus Van Bergen en Gispén. De hoop is nu gevestigd op het rijk. Staatssecretaris Medy van der Laan hoeft minder te bezuinigen. Er valt nog twee miljoen te verdelen onder alle convenantpartners.

Beeldende kunst

Een opmerkelijke verschuiving vindt er in sector beeldende kunst plaats. Het rijk negeert het negatieve advies dat de Raad van Cultuur voor BAK heeft gegeven en subsidieert deze instelling voor actuele kunst nu met 115.000. Tegelijk wordt de jaarlijkse bijdrage per inwoner voor beeldende kunst in de provincie Utrecht stevig teruggedraaid, met als gevolg dat de beeldende kunstinstellingen Casco en Impakt nu alleen nog door de stad worden gesubsidieerd. „De provincie wil ook nog geld overhouden voor kunst in Amersfoort,” aldus Van Bergen. De betrokken Utrechtse

kunstinstellingen hebben hierover een verbaasde en verontruste brief aan GS van de provincie Utrecht geschreven.

De Utrechtse groepen die er op vooruit gaan zijn: jeugdtheatergroep DOX (met 90.000), huis voor de amateurkunsten Zimihc (met 150.000), jeugdoperafestival Yo! (met 180.000), jeugdtheaterhuis De Berenkuil (met 264.000) en Festival Oude Muziek (met 28.000).

De theatergroep STUT en Growing Up in Public kunnen blijven voortbestaan, maar worden wel stevig gekort door de stad Utrecht. STUT in totaal met ruim 75.000 en Growing Up in Public met een kleine 100.000. Bij Growing Up staat daar 'een stevige gemeentelijke investering' in het eigen onderkomen van de groep tegenover, Fort Blauwkapel.

Bij STUT is volgens cultuurwethouder Gispén de schade ook minder groot dan het lijkt, omdat STUT in het vorige kunstenplan het voordeel van een incidentele meevaller had. Merkx en Dansers is een nieuwkomer met een totaalbedrag van 35.000. Provincie en stad hebben echter goede hoop dat hier nog een bedrag van het rijk bovenop komt.

In de stad Amersfoort zijn geen kunstinstellingen gevestigd die deel uitmaken van het cultuurconvenant.

Growing Up als missionaris in Almere

Door Wijbrand Schaap
Almere

ANALYSE

„Wie On the Road heeft gezien, blijft nooit meer te lang op een feest plakken”, schrijft Growing up in Public in het programmaboekje van hun nieuwste stuk On the Road. Daar zit wat in. Heel veel eigenlijk. Maar we kunnen er sinds de première van dit stuk tijdens het Almere Underground festival afgelopen weekend, nog een dimensie aan toevoegen. Wie On the Road in Almere heeft gezien, loopt voortaan ook een heel eind om Almere heen.

Voorop staat wel bij het creatieve duo Jeroen Kriek (regie) en Don Duyns (tekst): missie geslaagd. Het stuk is een intrigerende schets van een feestje 'from hell', waarop vijf pubers zich een avond lang te buiten zijn gegaan aan bier en pillen. En dat moeten we letterlijk nemen. Toeschou-

wers op de eerste rijen zijn gewaarschuwd: die 'ranzige bierlucht' kon ook wel eens bij u vandaan komen, zoveel wordt er met dit gouden goedje gesmeten. Op het feestje gebeurt natuurlijk niet zoveel meer, dronken en stoned als de kids zijn. Ach, er valt nog wel eens een duur woord, door Don Duyns op een grappige manier tussen de straattaal geweven, dus we weten dat het gymnasiastjes zijn die elkaar de rest van de avond letterlijk de grond in trappen. Blij worden we er niet van, van dit tamelijk realistische beeld van hangjeugd in een plaats als, bijvoorbeeld, Almere.

Op weg naar het theater kunt u namelijk live de vwo-ertjes er in een hoekje coke zien snuiven, terwijl hun vrienden zich in het desolate stadscentrum tegoed doen aan frietjes van de Febo of de Burger King. Samen met bezoekers

van theater Metropole, die gevlucht zijn voor de pastadagschotel van het enige 'kwaliteitsrestaurant' in het Almeerder stadshart.

Mensen kunnen heel depressief worden van Almere. Sinds de provincie Utrecht echter heeft besloten dat die stad aan het eind van de A27, cultureel gezien, bij Utrecht hoort, gaat ons die depressie ook aan. Het is dus niet vreemd, dat het door-en-door Utrechtse gezelschap Growing Up in Public de afgelopen dagen in Almere een eigen festival had, terwijl Utrecht in het teken stond van De Favorieten.

Missionaris

Paul Feld, één van de leidende figuren van het schrijverscollectief Growing Up, ontpopte zich er als een waar missionaris van het evangelie van het Utrechtse Model. Dat model komt er kortgezegd op neer dat de stad cultureel gezien niet inzet op een paar heel grote initiatieven, maar op

heel veel kleintjes. Twee weken geleden nog wist Feld het succesverhaal van het Utrechts Model zo krachtig over te brengen aan de nieuwe cultuurstaatssecretaris Medy van der Laan, dat ze op de valreep nog de speech veranderde waarmee ze donderdag 4 september het nieuwe theaterseizoen opende en nu ons Utrecht een veer in het achterste stak: ook Medy van der Laan is bekeerd tot het Utrechts Model.

Zaterdagmiddag was er een bijeenkomst van Almeerder cultuurmakers en een paar beleidsambtenaren, waarop Paul Feld Almere warm probeerde te krijgen voor het Utrechts Model. Het is hard nodig, want in Almere, waar volgens de slogan alles kan zolang je maar projectontwikkelaar bent, is besloten tot de bouw van een nieuwe schouwburg, ter waarde van liefst tachtig miljoen euro. Almere gaat daarmee een zware hypotheek aan, die voor de komende veertig jaar het beschikbare cultuurgeld eigenlijk al van te

voren heeft opgesoupeerd. Makers kunnen het schudden als ze niet oppassen. Maar voordat er zoiets als een Almeerder Model ontstaat, zal de cultuurwereld zelf zich eerst moeten verenigen.

Samen met intendant Cox Habbe-riep Feld de jongeren van Almere op om dan maar hun eigen culturele ruimtes te kraken: er staat tenslotte genoeg leeg in de nieuwste stad van Nederland. Het klonk naar een revival van de zeventiger jaren, toen een nieuwe generatie het heft in handen nam en we een hoeveelheid initiatieven, gezelschappen en galeries kregen waar we nog steeds van genieten.

Maar ja. De Almeerder jeugd van nu, zoals Felds mede Growing-upper Don Duyns die treffend schetst in On the Road, weet niet meer wat ze mist. Die denkt niet: wat zouden we blij zijn met oefenruimtes, met dansstudio's of ateliers, die denkt alleen maar: 'heeft iemand nog pillen?' Toch?

wegener
huls-aan-hulskranten

STADS

dinsdag 30 de

Toneelmarkt bij Growing up in Public Handelaars in drama

UTRECHT – Over de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public wordt zondag 4 januari de handelsgeest vaardig. Dit theatergezelschap houdt op de eerste Culturele Zondag in het nieuwe jaar op haar thuisbasis aan de Kapelweg op Fort Blauwkapel een Toneelmarkt, waar van alles op het gebied van theater te koop is. Het idee voor deze markt is ingegeven door de titel van het boek dat die zondag ook wordt gepresenteerd en dat het 15-jarig bestaan van de groep markeert: 'Handelaars in drama'. Een treffende omschrijving van deze uiterst vruchtbare Utrechtse theaterfirma, die jaarlijks drie producties op de planken brengt en een reputatie heeft verworven met het combineren van klassieke thema's en herkenbare actualiteit.

Daphne de Bruin, die samen met Paul Feld, Don Duyns en Jeroen Kriek de artistieke leiding van het gezelschap vormt: 'Op 4 januari zal bij ons gehandeld worden in toneel. Er zijn boeken te koop, gesigeneerde tekstboekjes en collector's items, zoals een bril die door acteur zus en zo gedragen is in dit of dat toneelstuk.' Verder kunnen de bezoekers toneelscènes kopen die door de acteurs van Growing up in Public op afroep worden gespeeld. Daarbij kan het gaan om bestaande scènes, maar ook om nieuwe scènes die op bestelling worden geschreven en daarna gespeeld. Daphne de Bruin: 'Op diverse Uitmarkten hebben we daar veel ervaring mee opgedaan.' De Toneelmarkt duurt van 13.00 tot 16.00 uur en wordt muzikaal opgeluisterd door een jazzformatie uit Rotterdam, bestaande uit

Foto: Daphne de Bruin en Paul Feld, twee van de vier artistiek leiders van de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public (Foto: Jeroen Stoops).

Arend Nix (drums), Keimpe de Jong (saxofoon), Andreas Sontrop (gitaar) en Hein Fransen (piano en accordeon). Om 14.00 uur is er een officieel gedeelte, waarbij het boek 'Handelaars in drama' wordt gepresenteerd. Dit kloeki boekwerk (288 pagina's) is de weerslag van 15 jaar eigentijds theater maken. Naast een inleiding van de bekende theaterrecensent Kester Freriks bevat dit fraaie document onder meer interviews met de vier artistiek leiders van Growing up in Public, vijf toneelteksten en een groot aantal foto's en affiches in kleur en zwart/wit. Behalve het 15-jarig bestaan heeft Growing up in Public nóg een aanleiding om een feestje te vieren. Want de creatieve theaterfirma kan definitief blijven in het pand op het terrein van Fort Blauwkapel waar alle producties ontstaan en worden gerepeteerd. Deze voormalige barak en slaapplek van de

cavalerie, daterend uit 1883, is door de gemeente aangekocht en wordt verhuurd aan Growing up in Public. Paul Feld: 'Hier hebben we jaren voor geknokt. Na hier vijf jaar als een veredelde kraakwacht te hebben gezeten, gaan we dit pand nu huren van de Stichting Werkplaats Kunstenaars.' De buitenkant van het markante gebouw is inmiddels gerenoveerd, 'komend jaar volgt een grote interne verbouwing die, zo zeggen Daphne de Bruin en Paul Feld, van het pand een 'bruisend centrum van nieuw Nederlands toneelschrijven zal maken'. Want er wordt alweer intensief gerepeteerd voor het nieuwe stuk El Niño (tekst en regie Paul Feld), dat in februari in Huis a/d Werf in première gaat. Een voorstelling over het thema 'liegen' en gebaseerd op het waar gebeurde verhaal van solozeiler Donald Crowhurst, die eind jaren '60

zijn eigen zeilrecord bij elkaar fantaseerde. Het stuk wordt gespeeld door John Buijsman, Daphne de Bruin en Harm van Geel en bevat spectaculaire natuurbeelden van Catharina Scholten en live-muziek van Jasper le Clercq. Verder zijn in voorbereiding: de solo-voorstelling 'Eva' van Daphne de Bruin, gebaseerd op het paradijsverhaal (première op het Festival a/d Werf); 'Paars' van Don Duyns (het vervolg op zijn succesvolle stuk over Den Uijl), en een tweetal jongeren-voorstellingen door Jeroen Kriek.

(Het boek 'Handelaars in drama' is, schriftelijk, telefonisch, via fax of e-mail, te bestellen bij Growing up in Public, postbus 367, 3500 AJ Utrecht, tel. 2761220, fax 2762172, email info@growingupinpublic.nl. Zie ook www.growingupinpublic.nl)

STADSBLA

GROOTSTE WEEKKRANT VAN MIDDEN NEDERLAND - OPLAGE 191.800

47e JAARGANG WOENSDAG 17 OKTOBER 2001

Utrecht positief over Culturele Zondagen

UTRECHT - Utrechters oordelen positief over Culturele Zondagen. Die tot nu toe in de stad georganiseerd zijn. Een op de vijf inwoners van Utrecht heeft al één of meer zondagen bezocht en bijna de helft heeft er weleens van gehoord. Dat blijkt uit de tussentijdse evaluatie die wethouder Toon Gispén (cultuur) afgelopen vrijdag in het stadhuis heeft gepresenteerd.

De afdeling bestuursinformatie heeft samen met het onderzoeksbureau Tangram na vijf van de elf zondagen de evaluatie uitgevoerd. Daarbij zijn zowel bezoekers als leutelfiguren in het culturele veld geïnterviewd.

44 Procent vond het organiseren van de Culturele Zondagen een goed initiatief en 25 procent heel goed. Vier procent vond het geen goed idee.

Verder vonden de Utrechters over het algemeen één culturele zondag in de maand voldoende. 'De meningen waren erover verdeeld of er 24 zondagen moesten worden gehouden', zegt onderzoeker Rita Hasing van de afdeling bestuursinformatie. 'Een aantal gaf aan dat zo'n aantal goed zou zijn, opdat ook kleinere instellingen aan bod kunnen komen.'

De meerderheid van de Utrechters gaat liever naar een culturele zondag dan naar een koopzondag. Een uitzondering vormen de jongeren tussen 15 en 21 jaar die liever willen open dan kijken. Toch is van deze groep twintig procent weleens naar een Culturele Zondag geweest. Het culturele veld vindt dan ook dat er in het huidige programma voldoende aanbod is voor deze groep. De zondagen zijn populairder bij de onvolwassenen tussen de 22 en 35 jaar: 46 procent bezocht de zondagen.

Je kunt je wel altijd richten op jongeren', zegt projectleider Cor Wijn van de afdeling Culturele Zaken, maar je kunt het ook om draaien: hoeveel ouderen komen eigenlijk naar de zondagen? Die zijn juist weer wat ondervragenwoordig. Meestal gaan zij liever naar evenementen binnenshuis, zoals naar opredens in de Stadsschouwburg.

Opvallend is dat er nauwelijks verschil bestaat tussen allochtonen en autochtonen. Van de Utrechtse allochtonen heeft 21 procent weleens een Culturele Zondag bezocht. Van de autochtonen was dat 22 procent. De verschillende thema's van de Culturele Zondagen worden over het algemeen positief beoordeeld. Van de bezoekers van de Culturele Zondagen geeft 53 procent aan het hema van de bezochte Zondag leuk te vinden.

De meningen over het artistieke niveau van de Culturele Zondagen zijn verdeeld. Dit komt vooral voort uit de onduidelijkheid die bestaat over de centrale doelstelling van de Culturele Zondagen. Sommigen menen dat Utrecht zich als 'culturele hoofdstad' moet profileren en vinden dat daarvoor meer culturele oogstandjes moet worden gevonden, anderen noemen het bereiken van doelgroepen de belangrijkste doelstelling.

FC UTRECHT 9

FC Utrecht boekte met de twee overwinningen tegen de directe concurrenten Heerenveen en Willem II enorme progressie richting subtop. Belangrijker nog: het geloof in elgen kunnen is groter dan ooit.

SPORT 15

Het ambitieuze sportpark 'Marco van Basten' wacht nog steeds op realisatie. PVC-voorzitter Peter van Kuijk: 'Het gesprek met de gemeente schiet voor geen meter op.'

THEATER 7

Zondag 21 oktober is Nationale Jeugdtheaterdag. Dat gaat zeker in Utrecht niet onopgemerkt voorbij. Zowel in de binnenstad als in negen wijken kunnen kinderen en jongeren de hele dag genieten van theater.

Vraagtekens bij bezuinigingen in culturele sector

'Leuke feestjes zijn geen beleid'

Door Karin Hoekveen

UTRECHT - Een kaartje voor een voorstelling in bijvoorbeeld de Utrechtse Stadsschouwburg zal waarschijnlijk niet duurder worden. De consument zal op financieel gebied niet veel merken van het geharrewar tussen gemeente en cultuurinstellingen in de Domstad. Een nieuwe wethouder, een nieuwe partij; nieuw cultuurbeleid? Over de gemeenteplannen op het gebied van cultuur is het laatste woord nog niet gezegd.

'Nieuw voor oud beleid', 'efficiency' en 'zoekrichtingen' om geld in de portemonnaie van cultuur te krijgen. Steeds opnieuw klonken deze termen tijdens het debat over het Utrechts cultuurbeleid in theater Kikker vorige week. Door efficiënt te zijn en door te zoeken naar andere manieren om geld

te verdienen moet de culturele sector 2,7 miljoen zelf gaan verdienen. Maar bij deze bezuinigingen hebben de culturele instellingen de nodige vraagtekens. 'Wees trots op wat er is en bouw daarop voort', was de boodschap van de cultuursector tijdens het debat. Met de komst van een nieuwe wethouder

der cultuur is het bedrag dat moet worden bezuinigd, niet veranderd. Ook de genoemde termen klinken kenners bekend in de oren. Als een accountant verdedigt wethouder T. Gispén zijn nieuwe portefeuille. 'Trots' is hij op het Utrechts culturele leven. Tenminste dat zegt de nieuwe cultuurwethouder tijdens het debat. 'Maar ik zit vast aan de huidige begroting', zegt hij naderhand in een verklaring. Daarin staat nog steeds het omstreden bedrag van in totaal 2,7 miljoen gulden genoemd, dat de culturele sector moet ophoesten. Het gaat om acht instellingen, waaronder de Stadsschouwburg, Muziekcentrum Vredenburg, Cen-

traal Museum; drie belangrijke pijlers onder het Utrechts kunstbeleid en -klimaat. Die zullen moeten meewerken aan de nieuwe maatregelen. 'De rest blijft buiten schot', zegt de wethouder. Vijf miljoen extra is vrijgemaakt voor de hele culturele sector. Utrecht krijgt culturele zondagen, speeltent in parken, en een wereldfeest; een greep uit het nieuwe cultuurbeleid. 'Ook amateurkunst zal extra worden gestimuleerd', zegt Gispén.

Pinkstervuur

Maar theatermaker Paul Feld van Growing up in Public noemt dit slechts cosmetica. 'We willen best meewerken op deze punten. Het zijn leuke feestjes voor de burgerij. Een nieuwe partij kan daar mooie sier mee maken. Maar het is geen beleid.' Feld, panellid tijdens het debat, is trots op de organische manier waarop het culturele leven in Utrecht zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. 'Zonder al teveel inmenging van bovenaf. We waren een provinciaal dorpje en nu brandt er een pinkstervuur boven de stad', zegt hij. Te veel inmenging van overheidswege zou het in het verleden ontstaan theaterklimaat volgens hem geen goed doen. Feld verwerpt zo de geopperde visie van 'nieuw voor oud beleid'. 'Er wordt trouwens alleen over geld gepraat.'

Een 'theatercafé' in de Stadsschouw-

burg zou extra geld kunnen opleveren. Maar of dat mogelijk is, daarover moet eerst de gemeenteraad zich nog buigen. Hoewel schouwburgdirecteur Henk Scholten en wethouder Gispén het erover eens lijken te zijn. Maar over de vraag hoe die winst gebruikt zal gaan worden, in welk potje die terecht zal komen, is nog onenigheid. Gispén vindt dat dit geld in de cultuursector terecht moet komen. 'Maar dat werkt wel demotiverend voor de cultuursector', reageert Feld. Hij ziet het geld liever terug in de programmering van nieuwe voorstellingen.

Een ander stokpaardje van Gispén is de samenwerking tussen de muziekpodia van Utrecht. Tivoli, Muziekcentrum Vredenburg en het SJU huis zouden volgens de wethouder willen samenwerken. Onderzocht wordt of zij dan samen een nieuwe accommodatie kunnen krijgen in het nieuw te ontwikkelen stationsgebied. Volgens Gispén biedt dat kansen om efficiënter te werken. 'Want drie poppodia zijn moeilijk open te houden', vindt Gispén. Ook voor Ekko en de Vrije Vloer zou samenwerking volgens hem in de toekomst mogelijk moeten kunnen zijn, zonder identiteitsverlies. Maar de meningen over dit alles zijn verdeeld. Het zou volgens de cultuursector beter zijn uit te gaan van de gedachte iets magnifiek neer te zetten, dan uit te gaan van een 'muziekpaleis' als efficiëncymaatregel.

Het forum dat vorige week in Kikker discussieerde over de begrotingsvoorstellen van de gemeente Utrecht op het gebied van cultuur, bestond uit Carel Alons (directeur Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam), Daniëlle van den Broek (lid van de commissie cultuur van de VVD), Paul Feld (artistiek leider Growing up in Public) en wethouder Toon Gispén.

FOTO: JEROEN STOOPS

Growing Up in Public viert jubileum met drie boeken

Van onze redactie cultuur
Utrecht

Growing Up in Public is ruim negen maanden over tijd met de viering van haar geboortjaar. Deze Utrechtse 'theaterfirma' werd op 31 maart 1989 opgericht. Paul Feld, Don Duyns en Daphne de Bruin zijn de geestelijke vaders/moeder van het eerste uur.

Gezien hun niet aflatende stroom van zelfgeschreven voorstellingen lijkt de tijd bij dit driemanschap zo snel te gaan, dat er blijkbaar niet op een maand meer of minder wordt gekeken. En daarom was er pas gisteren drank en vertier in hun artistieke hoofdkwartier, Fort Blauwkapel, te Utrecht.

Ter verhoging van de feestvreugde bij dit tienjarig jubileum hebben ze zichzelf drie cadeaus gegeven. Een ervan is het helrode boekje 'Tien jaar Growing Up in Public', met analyserende verzamel-artikelen van onder andere Marijn van der Jagt, Petra de Kock en Lieke Hoitink. Dit, en nog veel meer, rijkelijk verlicht met foto's van voorgaande producties.

'Zes burgerlijke drama's' is de titel van de bundeling van even zovele stukken van de hand van regisseur, artistiek leider en theaterwetenschapper Paul Feld. Dramaturg Rob Klinkenberg belicht in zijn inleiding de betekenis van de toneelwerken, waartoe 'Vulkanen', 'De Kampioenenkweek' en 'Zandkoorts' behoren. 'Er straalt een aanstekelijk enthousiasme vanaf, ze hebben de directheid en humor van stripverhalen,' concludeert Klinkenberg.

Publieke vrouwen kwamen er op dit feestelijk samenzijn eveneens aan te pas. Zij het slechts in boekvorm en dan ook nog alleen als titel. 'Publieke vrouwen' heet het derde boek dat op deze achternamiddag werd gepresenteerd. Het omvat een verzameling toneelstukken die Daphne de Bruin heeft geschreven. 'Think Big; Minnie Mouse for President' dat kortgeleden in première ging is er in opgenomen. Evenals onder meer het succesvolle 'Chez Salomé' en 'Hofleveranciers'. In haar kenschets ter introductie stelt Petra de Kock: 'Daphne de Bruin put in haar werk energie uit het verwarrende, de chaos van het leven'.

Utrechts Nieuwsblad
18 januari 2000

Utrechtse theaterfirma Growing up in Public bestaat 10 jaar Herkenbare onderwerpen, leuke teksten

Door Karin Hoekveen

UTRECHT - Een jubileumboek met tachtig bladzijden en twee tekstbundels geeft theaterfirma Growing up in Public uit ter ere van het tienjarig bestaan. De jubileumbundel 'De Illusie' met artikelen, foto's en analyses laat zien waarmee de vier artistiek leiders die de theatergroep telt, aan de weg hebben getimmerd.

Na tien jaar geleden te zijn begonnen in Theater Kikker als huisgezelschap is de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public uitgegroeid tot een groep van formaat. Landelijk gezien scoren ze goed. Ook in het Utrechtse laten ze veelvuldig van zich horen.

Vier artistiek leiders telt de firma nu. Bijna vijftig acteurs en actrices zijn los-vast verbonden. Vanaf de oprichting, door regisseur en tekstschrijver Paul Feld, zijn tot nu toe maar liefst 35 producties op de planken gezet.

Spannende tijden maakte Growing Up door. Ook nu nog hangt het zwaard van Damocles het gezelschap boven het hoofd. Want niet zeker is of ze mogen blijven zitten in hun genelde repetitie-, kantoor- en opslagruimte in Fort Blauwkapel. Want het terrein wordt gerenoveerd. Eind januari horen ze daar meer over. Hoe dan ook, de voorstellingen zullen er niet onder lijden. Een oplossing zal zeker gevonden worden.

Feld: 'De gemeente Utrecht wordt theaternimmer. Utrechtse groepen hebben succes. Daar kan niemand

Daphne de Bruin en Paul Feld van theaterfirma Growing up in Public: 'We zijn zeker niet elitair.'

FOTO: JEROEN STOOPS

omheen. De stad kan er mooie sier mee maken. Dat is positief voor ons allemaal.'

Op financieel gebied gaat het Growing up in Public steeds beter. 'Omdat we sinds '97 structureel subsidie krijgen, zijn we nu in staat een lange termijn-planning te maken. Het ziet er

naar uit dat het financieel voor ons alleen maar beter kan worden', aldus Feld.

'Onze voorstellingen zijn gemaakt voor een breed publiek', vervolgt de theatermaker. 'We spelen met een speciale Growing-up speelstijl. Veel performance. De tekst is de basis. We zijn zeker niet elitair. We houden van herkenbare onderwerpen en leuke, directe teksten. Die schrijven we meestal zelf.'

Tekstbundels

Uniek in Nederland is de samenstelling van de theaterfirma: vier schrijvende regisseurs. Dat maakt Growing up bijzonder. 'We regisseren zelfgemaakte teksten', aldus Daphne de Bruin. Gebleken is dat ook anderen geïnteresseerd zijn in wat het creatieve viertal maakt. De Bruin: 'Theaterscholen vragen ons of ze gebruik mogen maken van ons werk. Daarom geven we nu ter ere van het jubileum twee tekstbundels uit: *Burgerlijke Drama's* en *Publieke Vrouwen*', vervolgt De Bruin. 'Onder die laatste naam zijn zes teksten van mijn hand gebundeld.' *Burgerlijke Drama's*

zijn zes teksten van Feld. De afgelopen tien jaar schreef hij achttien stukken. De Bruin maakte er veertien. In 1989 richtte Paul Feld Growing up

in Public op. Hij regisseerde toen de gelijknamige eerste voorstelling. Daarin speelde Daphne de Bruin. Ze kenden elkaar van de Theaterschool in Amsterdam. Na afronding van de studie gingen ze samen verder. In 1992 sloot Jeroen Kriek, ook een oude bekende van de theaterschool, zich officieel aan bij de firma. In 1995 volgde de regisserende, schrijvende dramaturg Don Duyns.

De kracht van Growing up in Public is dat de theaterfirma met deze samenstelling van alle markten thuis is. Toch blijft de speelstijl gehandhaafd. En die is de moeite van het bekijken waard.

Voorstellingen

Op 2 en 3 februari 2000 zijn twee extra Utrechtse theateervoorstellingen van het stuk *MUF* in theater Huis a/d Werf. Voor *MUF* heeft regisseur Don Duyns van Growing up in Public samengewerkt met de acteurs Christine van Stralen en Harm van Geel van Groep Van Stralen uit Amsterdam. Het stuk gaat over een man en een vrouw, hun idealen, het onvermijdelijke verstrijken van de tijd, de onmogelijkheid van ware liefde en het verlangen naar ontsnapping aan de razendsnelle wereld van vandaag.

Meer informatie over Utrechtse voorstellingen, jubileumuitgaven en nieuwsbrief bij Growing up in Public, tel.: 030-2761220.

Een gemiste kans

Theatermaker
februari 1999

Volgens DAPHNE DE BRUIN, DON DUYS, PAUL
FELD en JEROEN KRIEK van *Growing up in Public*
doen de flodderige suggesties in het pamflet
vooral veel stof opwaaien

'Waarom heeft het Nederlands toneel die twee reuzen op lemen voeten eigenlijk nodig?'

FOTO: RETN VAN KODWIJK

Jeroen Kriek,
Peer van den Berg
en Don Duys
in *Sevenup* door
*Growing up in
Public* en Suver
Nuver

De ondertitel van het pamflet luidt *Een uitnodiging tot discussie*. Daar gaan wij, als jong en structureel gesubsidieerd gezelschap dat geen last heeft van vergrijzing, graag op in. Het schotschrift *De toekomst* heeft wat ons betreft twee kanten: een deels rake analyse van hoe het met het theater momenteel in dit land is gesteld, naast een stel flodderige, met te weinig feiten en argumenten onderbouwde suggesties. Als geheel ervaren we het schotschrift als een gemiste kans, als het opwerpen van stof zonder een sterke achterliggende basisgedachte. Desalniettemin een poging tot een inhoudelijke reactie van onze kant, aan de hand van een aantal steekwoorden uit het pamflet zelf.

Urgentie en importantie

Wat verontrust in het pamflet is het ontbreken van een beeld van welke rol het toneel in de hedendaagse samenleving speelt; of zou kunnen spelen. Het uitgangspunt van elke wijziging van het bestel zou moeten starten bij een definitie van wat relevant toneel is. Is relevant bijvoorbeeld toneel waarin 'bewust een traditie wordt gecreëerd'? Of is relevant: nieuw toneel aan de hand van actuele en emotionerende onderwerpen, dat op een prikkelende en frisse manier voor het voetlicht wordt gebracht? (iets waar wij en een veel andere jonge groepen voor staan).

Traditie

Opnieuw ontbreekt in het pamflet een heldere definitie. Horen de legendarische voorstellingen van het Werktheater volgens de commissie bij onze traditie? Of de choreografieën van Anna Theresa de Keersmaecker? Of het muziektheater van Hauser Orkater? Of *Het Park* van Sam Bogaerts (bij De Witte Kraai)? Of, vooruit, *Sevenup* van *Growing up in Public* en Suver Nuver? Het enige dat wij lezen over traditie is 'het klassieke en moderne wereldrepertoire', van zeg maar De Grieken tot en met Schwab dus. Waarom is het toch dat wij ons bij het lezen van die woorden werkelijk ter plekke voelden vergrijzen?

Daphne de Bruin, Susan Visser en Dick van den Toorn in *Zandkoorts* door Growing up in Public

Nationale gezelschappen

In het pamflet wordt gepleit voor twee nationale instituties, maar elke argumentatie ontbreekt waarom het Nederlandse toneel die twee reuzen op lemen voeten eigenlijk nodig heeft. En wat deze toch in vredesnaam zouden kunnen betekenen voor de zo met klem gesignaleerde problemen van vergrijzing en verstarring. De commissie poneert heel brutaal en vooruitstrevend de gedachte van bewuste discontinuïteit (die vreemd genoeg voornamelijk van de godgelijke figuur van de artistiek leider lijkt af te hangen, ooit van mondige acteurs gehoord?) maar haast zich onmiddellijk twee nieuwe, enorm geldverslindende molochs van die gedachte uit te zonderen.

Hoe kan een vooruitstrevende commissie die pretendeert zich met de toekomst bezig te houden,

anno 1998 de gedachte aan twee nationale gezelschappen poneren als zijnde een van de pijlers van een alternatief toneelbeleid?

Nergens in het pamflet een woord over het groeiende Eurocircuit van internationale coproducties van groepen, steden en theaters. Zou het niet veel interessanter zijn daar de schaalvergroting en vernieuwing te zoeken in plaats van in het opnieuw oprichten van het Publiekstheater of de Hollandse Comedie?

Stadsgezelschappen

Ook deze pijler van het als alternatief gepresenteerde pamflet lijkt in tegenspraak met de brutale gedachte van de bewuste discontinuïteit. Behalve natuurlijk als aan het contract tussen stad en gezelschap een beperkte tijdsduur is verbonden. De gedachte van een stadsgezelschap is op zich niet verkeerd, maar het is de vraag of interessante collectieven als Mug met de gouden tand, Growing up in Public, Bonheur, 't Barre Land, De Federatie, Dood Paard of het Oranjehotel een serieuze sollicitatie naar deze positie kunnen doen. De nadruk die de commissie legt op het belang van de artistiek Leider doet vrezen dat de commissie, die zegt over de toekomst te waken, totnogtoe niet veel op heeft met dergelijke moderne, flexibele, uiterst effectief en efficiënt werkende organisatiestructuren.

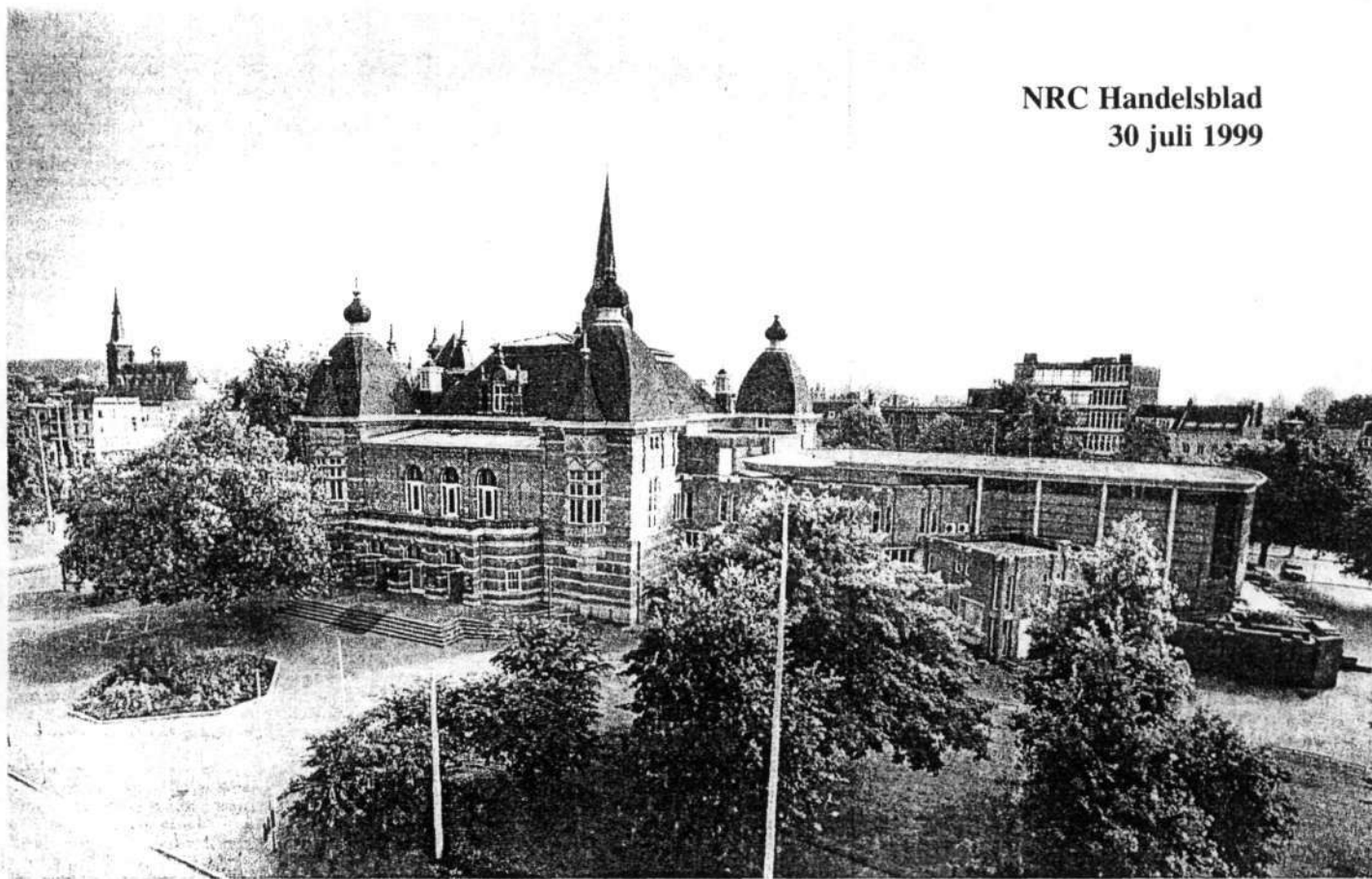
Jong publiek

Is het toeval dat de onder het vorige kopje genoemde collectieven, maar ook veel van hun meer individueel werkende generatiegenoten (Peter Pluijmakers, Carina Molier, Arie de Mol), de afgelopen jaren een groeiende aantrekkingskracht hebben op niet alleen een jonger maar ook een heel nieuw publiek? Nee, natuurlijk niet. Genoemde groepen en individuen maken niet alleen prikkelend, relevant theater over de wereld van vandaag, maar ze creëren bovendien bewust een zo laag mogelijke drempel tussen de voorstelling en de toeschouwer. De stelling dat de nieuwe theatermakers van de jaren negentig het vlakke vloerideaal uit de jaren zeventig hebben geconcretiseerd en uitgewerkt tot hele nieuwe opvattingen over theater, zijn vorm, zijn inhoud en de wijze van produceren en organiseren, is gerechtvaardigd.

Een alternatief, maar vooral een modern toneelbeleid zou niet moeten uitgaan van de schouwburgen, waarvan er een hoop uit de vorige eeuw stammen. Nee, 'de oproep tot herovering van het publiek' zou als uitgangspunt moeten nemen het theater van de moderne middenzalen. De vernieuwing die daaruit voortkomt, zou natuurlijk wel moeten kunnen doorstromen naar de schouwburgen.

Als de Commissie Toekomst Toneelbestel werkelijk een 'mooie sanering' van de toneelsector voor ogen heeft, dan zou zij de gedachte van bewuste discontinuïteit tot axioma van haar beleidsvoorstellen moeten maken. Het idee van nationale gezelschappen is strijdig met dat axioma. Het idee van stadsgezelschappen is als structuur bruikbaar, mits de invulling ervan zal gaan verlopen via open sollicitatieprocedures die openstaan voor collectieven en voor individuele makers mits zij een organisatie met zich meebrengen. De contracten tussen stad en collectief zouden dan wel een gelimiteerde tijdsduur moeten hebben. Op deze wijze krijgt het particuliere kunstenaarsinitiatief met overheidssteun een kans en komt er ruimte voor eigenzinnig en divers theater maken.

TM

De schouwburg lokt: de Arnhemse schouwburg foto: Rijk Zivold

door Kester Freriks

Zelden lagen er in de theatergeschiedenis voor jonge regisseurs zoveel mooie, gedroonde mogelijkheden als nu. Van alles verschuift er. Het belangrijkste is: er komen plekken vrij. Ivo van Hove verlaat Het Zuidelijk Toneel in Eindhoven en neemt de artistieke leiding over van Gerardjan Rijnders bij Toneelgroep Amsterdam; deze heeft te kennen gegeven zich uitsluitend toe te gaan leggen op schrijven, regisseren en acteren. Leonard Frank gaat weg bij het Theater van het Oosten in Arnhem. Verder dit jaar viel in Groningen de leiding vrij van het Noord Nederlands Toneel: regisseur Evert de Jager wordt zakelijk leider bij het Haagse gezelschap Het Nationale Toneel.

Jarenlang is het Nederlandse toneel beheerst geweest door individuen. Regisseurs die voor lange tijd alleen aan het hoofd van een gezelschap stonden. Behalve genoemden behoren Ger Thijs van Het Nationale Toneel, Theu Boermans van De Trust, Johan Simons van Hollandia en Hans Croiset, artistiek leider van Het Toneel Speelt, tot de gevestigde namen. Eerder, in de na-oorlogse jaren, deden regisseurs als Ton Lutz, Rob de Vries, Gaus Oster, Han Bente van den Berg en Paul Steenbergen hetzelfde. Vaak waren zij ook nog eens begenadigde acteurs.

Als het aan de nieuwe generatie regisseurs en toneelschrijvers ligt, is de beurt aan hen. „De mannetjes”, noemt Don Duyns, toneelschrijver en regisseur van het jonge gezelschap Growing Up in Public, de zittende generatie. „Een jong gezelschap” of „aanstormend”, dat weigert Growing Up in Public nog langer te zijn. „Het is een benaming die steekt”, zegt Duyns. „Hoe lang kun je aanstormend zijn?” Het gezelschap wil, na tien jaar, niet langer tot de alijdurende jonge garde behoren; voor je het weet ben je never-coming. Graag zou het naar Arnhem of Eindhoven gaan om daar, op

een vaste plek, te gaan werken. De Arnhemse Schouwburg, met zijn grote en kleine zaal, lokt.

Dertig

Dit geldt ook voor veelbelovende groepen als De Federatie, Het Oranjehotel, 't Barre Land en Els Inc. Gemiddeld bestaan zij acht jaar. De leeftijd van de acteurs en regisseurs schommelt rond de dertig, met een enkele uitschieter naar veertig. „Eerst waren wij de *angry young men* en nu krijgen we de fraaie betiteling van 'eeuwig jong talent'. Intussen zijn we ternauwernood in staat geweest onze ambities en dromen te verwerkelijken”, vervolgt Duyns.

Toch, ondanks de fraaie kansen die de wisseling van de wacht de aankomende generatie biedt, zijn er tal van problemen. Bestuurders werken traag. Theater van het Oosten wacht al een half jaar lang met het nemen van een besluit. Het is bovendien de vraag in hoeverre dit bestuur kan oordelen over toneel dat gemaakt wordt door niet-gearriveerde regisseurs. Een korpschef van de politie zit erin, een accountant en gedeputeerde, burgemeester, een lid van de Tweede Kamer, een schouwburgdirecteur.

Don Duyns heeft met hen gesproken: „Voor die mensen ben je een *no-body*. Ze bekijken je meewarig, ze zien je niet staan. Ik zou naar de bestuurders van die gezelschappen honderden tomaten meer kunnen gooien dan naar alle Gerardjan Rijnders en el-

kaar. Niet regisseurs maken me woedend en opstandig. Daarin verschilt onze generatie van de voorgaande: wij verzetten ons niet tegen het werk dat zij maken. Ik heb respect voor Rijnders. De tijd is ook in een ander opzicht veranderd. Hij deed in het begin van zijn carrière een goede en een slechte regie. De goede was *Schreber*, prachtig. Meteen daarop, in 1977, kon hij samen met Paul Vermeulen Windsant en Paul Gallis met een royale subsidie de artistieke leiding van Globe in Eindhoven op zich nemen.

„Tijdens het gesprek met een bestuurslid van Theater van het Oosten kregen we telkens weer in de schoenen geschoven: jullie willen het niet en jullie kunnen het niet, de leiding van zo'n groot gezelschap. Maar we willen het wel. Het verwijt is uit de lucht gegrepen. Een van onze regisseurs, Jeroen Kriek, heeft laatst in Park Sonsbeek in Arnhem *Peer Gynt* gedaan. We hebben allemaal ervaring met regisseren, met schouwburgren. Ivar van Urk deed een grote regie bij het Ro Theater. Jeroen van den Berg bij Theater van het Oosten en ook Rob Ligthert van De Federatie heeft zich in de grote zaal bewezen. Wij maken vier tot zes nieuwe voorstellingen per jaar. We voldoen aan alle eisen.”

In het vorige seizoen speelde Growing Up in Public 167 voorstellingen die 14.381 bezoekers trokken. Duyns: „Theater is ons vak, wij zijn geen verwenende prinsjes. Mijn grootste tegen-

stander is de Nederlandse Vereniging van Toneelgezelschappen, die de drie bestaande gezelschappen in Arnhem, Eindhoven en Groningen wil samenvoegen. Men verzet zich ertegen dat een jong gezelschap een bestaande club gaat overnemen. Terwijl een oude club niet voor niets oud is. Bestuurders denken in bestaande struc-

Fonds voor de Podiumkunsten, bij OC&W, bij Stichting Fonds voor de Letteren als het de toneelacteur betreft. Ze krijgen mondjesmaat ad hoc-subsidies van hier of daar. Ze blijven, als in de hit van Little Richard *You keep on knocking (but you can't come in)*, op schouwburgdeuren kloppen - maar echt binnen komen ze niet

Ze blijven kloppen maar mogen er niet in

Jonge theatermakers zoeken een eigen huis en gezelschap

Regisseurs van de nieuwe generatie zijn veroordeeld tot een bedelend bestaan

turen, ze zijn bang. Het nieuwe wekt geen vertrouwen bij hen. Het is een kardinale fout geweest om Leonard Frank, die al ver over zijn artistieke hoogtepunt heen was, eertijds te benoemen tot leider in Arnhem. Dan kies je voor *safe*, voor een mannetje. Het gezelschap is een zachte dood gestorven, Arnhem had geen enkele uitstraling, er gebeurde niets. Ik vind dat je als regisseur betrokkenheid moet tonen met de stad waarin je werkt.”

Mondjesmaat

De regisseurs van de nieuwe generatie zijn veroordeeld tot een bedelend bestaan. Voor elke voorstelling, voor de repetitieruimte, voor het honorarium van regisseur, schrijver en acteur moeten ze geld aanvragen. Bij het

Jeroen van den Berg, regisseur van Het Oranjehotel, is hard toe aan verandering: „Na zeven jaren wil ik dat dit voorbij is. Ik heb overal gastregies gedaan, in Groningen, Arnhem, Eindhoven. Maar een gastregisseurschap is prijsjeschieten: valt het slecht uit, dan kun je vertrekken. Bovendien moet je telkens het wiel uitvinden met acteurs die zich slechts voor een voorstelling aan je binden. Dat is te weinig. Voor mij is het nu of nooit. Met Ivar van Urk, ook regisseur bij Het Oranjehotel, solliciteerde ik op de vacature van het Noord Nederlands Toneel. In feite was al beslist dat Kees Terpstra, die eerst bij het Ro Theater regisseerde, daar het roer zou overnemen. Er was nooit sprake van een open procedure. We kregen een keu-

foto Vincent Mentzel

Jeroen van den Berg:

'Ik heb overal
gastregies gedaan.
Groningen, Arnhem,
Eindhoven.
Je moet telkens het
wiel uitvinden.'

foto Paul Berger/vrtollandse hoogte

Don Duyns:

'Mijn grootste
tegenstander is de
Nederlandse
Vereniging van
Toneelgezelschappen.
Bestuurders zijn bang
voor het nieuwe.'

Vacatures zijn er genoeg, maar met de doorstroming bij de grote toneelgezelschappen wil het niet vlotten. Jonge theatermakers dreigen veelbelovend oud te worden.

rig ambtelijk briefje in huis: 'Dank u wel en succes voor de toekomst'. Daar heb je wat aan.'

Koos Terpstra is misschien de laatste regisseur die in zijn eentje een gezelschap gaat runnen. Jeroen van den Berg, Ivar van Urk of Don Duyns zouden het anders aanpakken: zij willen het niet alleen doen, maar in groepsverband. Aan Growing Up in Public zijn, naast Duyns, schrijfster Daphne de Bruin, regisseur Jeroen Kriek en schrijver Paul Feld verbonden. Jeroen van den Berg schrijft en regisseert voor Het Oranjehotel; zijn compaan Ivar van Urk regisseert alleen. De regisseur van De Federatie is Rob Ligthert, vaste schrijver is Peer Wittenbols, zojuist gelauwerd met de Van der Viesprijs voor toneelschrijfkunst. Wie één van hen wil benoemen, kan erop rekenen dat ze met zijn tweeën of vieren komen.

Don Duyns: „Met ons vieren hebben we een veelzijdig gezelschap opgericht. We bedenken plannen niet alleen voor onszelf, ook voor elkaar. Paul Feld schrijft stukken waarin grote thema's van dit ogenblik aan de orde komen, zoals de veroordeling van Salman Rushdie na de verschijning van *De duivelsverzen*. Ik zoek het dicht bij huis, de vernietiging van Rui-goord bij voorbeeld. Wat wij ontberen is een vaste speelplek en continuïteit, en onder dat laatste versta ik ook structurele subsidie en niet de almaar durende ad hoc-ondersteuning. Ik werk nu twaalf jaar in het theater, in

2001 begint de nieuwe Cultuurnota voor vier jaar. Eindelijk moet ons vertrouwen gegund worden, zodat we vier jaar lang, ongehinderd door de dwang incidenteel geld aan te vragen, toneel kunnen maken. Blijft het bij het oude, ja, dan kap ik er mee. Je kunt niet blijvend roofofbouw plegen op je tijd en energie."

Ook voor Jeroen van den Berg moet het 'sporadisch theater maken' met ingang van het nieuwe seizoen voorbij zijn: „Het duurt en duurt, vooral bij Theater van het Oosten. Ivar van Urk en ik hadden daar een half jaar geleden al kunnen beginnen. Waarom zou De Trust of Hollandia daarheen moeten? Die bestaan al. Wij spelen zowel nieuw Nederlandstalig werk als klassieken. Ik denk dat niemand weet wat ze met ons aan moeten. Gezelschappen hebben een stof-fig imago door de hiërarchische structuur met een leider aan de top. Komt in Eindhoven of Arnhem weer zo iemand, dan vul je slechts oude plannen in en ontstaat er niets nieuws. Ik vind dat er in Nederland, door die vaste gezelschappen, te veel *middle-of-the-road* toneel wordt gemaakt. Het Noord Nederlands Toneel lijkt op het Zuidelijk, dat weer trekt naar Toneelgroep Amsterdam. Subsidiariteit, toneel, een ander woord heb ik er niet voor. Los daarvan moet er in mijn carrière iets gebeuren, ik moet de stap gaan nemen naar een vaste plek. Een eigen gezelschap en de kans vier jaar aaneengesloten te kunnen werken."

Tussen schaamteloosheid en zelfcensuur

Growing up in Public scheert rakelings langs het voetlicht

door Marijn van der Jagt

Growing up in Public:

Met z'n vieren een rebellenclub oprichten. Een club met een hoofdkwartier en vier hoofdafdelingen die elk door een clublid worden bemand. Politieke Paultje, Daring Daphne, Jongeren-Jeroen en Dubbele Don brengen twee maal per jaar verslag uit. 'Er worden ook rondleidingen gegeven.'

'De dag dat de aarde begon te beven / de dag dat de aarde boven me instortte / de dag dat het geraas, de chaos / definitief losbarstte / de dag dat boven onder werd / en boven onder / de dag dat de politiebussen loeiden / de camera's snorden / de verslaggeefsters jankten / en ik boven alles haar stem hoorde: / "Daar zit iemand!"' (De tunnelbouwers)

Growing up in Public:

Treedt binnen, publiek, in de arena

van ons leven. Komt dat zien: een jong volwassene die orde brengt in de chaos van (drie keer) zijn en (een keer) haar bestaan. Komt dat zien: de strijd tussen kinderdrift en grotemensen-geweten. Tussen puberpaniek en volwassenenwijsheid. Tussen schamteloosheid en zelfcensuur. Bandeloosheid en aangepast gedrag. Zie hoe de negentiende-eeuwse dochter rebelleert tegen haar moeder, die zichzelf zo vrijgevochten achtte. Ze praten tegen u, publiek van nu! Ze vragen wie u zelf bent: de ouder? Het kind? Het kind in de ouder? De ouder in het kind?

Growing up in Public:

Schrijven als beginpunt van ordening. Het dagboek, de brief, het interview, de bekentenis. Ik was een bejaarde en dit is wat ik voelde en wat ik at en wat ik zag uit het raam, op tv. Ik was

een fanatieke moslim en dit is wat ik aan had en wat er in mij woedde en wat ik bad tot mijn god die mij vasthield. Maak een dam van je eigen woorden in de stroom van de geschiedenis, het toneel is geen play-backshow. I was here, You were here, We were here.

'Wat heeft dit hier / met mij te maken / wat heb jij / met mij te maken / wat heeft die robocop met mij te maken / wat heb ik / met mij te maken / ik word ingebroken / ik word gestolen / ik word een ander verhaal / met letters die niet van mij zijn.' (Chez Salome)

Growing up in Public:

Jouw helden gebruiken voor je eigen verhaal. Hoe Fausto Coppi voor het oog van de wereld zijn onschuld verloor. De kleine Italiaan die net als jij zichzelf wilde vergeten door alleen nog maar te fietsen. Berg op, berg af: eindelijk verliezen jouw malende hersenen het van je doorrazende beentjes en je op hol geslagen hart. Blind voor de buitenwereld en dus een gevaar op de weg.

Growing up in Public:

Jouw helden gebruiken voor je eigen verhaal. Dik Trom, Abe Lenstra, Johnny Jordaan, Benny Hill, Dolly Parton, Betty Boop, Prinses Juliana, Yolanda uit Epe, Hamlet, Antigone, Jesaja, Jeremia, Franz Kafka, Alexandrine Tinne, Elvis Presley, Salman Rushdie.

Growing up in Public:

De voorstelling als een gesprek. Rakelings langs het voetlicht scheren.

Het toneelspel als demonstratie: zie deze daden, hoor deze woorden. Laat u aanspreken door de korrelige poëzie, de smakelijke effecten, de theaterle retoriek en laat uw lichaam antwoorden. Lach om de pijn. Huil om de overwinning.

'Lieve vriendinnen, de wereld is aan het veranderen. Er is een heel nieuw vrouwens in de maak. Recht door zee en onafhankelijker dan wij ooit durfden dromen. Alexandrine leest mij zo vaak de les, dat ik er bijna beschaamd om ben. Waarom zijn wij eigenlijk ooit zelf aan het huwelijk begonnen, als wij er nu zo verbitterd op terugzien? Dat zelfs een gewelddaad nodig was om de smartelijk verlangde scheiding te forceren. En zijn wij nu vrij? In ieder geval niet vrij van wurgende, slapeloze nachten.' (Zandkorts)

Growing up in Public:

De voorstelling als provocatie. Kijk, ik ben dik en ik eet toch de hele pan erwtensoep op, en ik grijns intussen naar de atletische danser die voor mijn neus een smeekgebed danst. Kijk, we kleden ons uit want we speelden de discipelen van Jezus en die hadden toch ook niet veel aan. Nu gaan we elkaar lekker wassen – een rituele reiniging die uitmondt in een giechelgrijp partij. Een Christusbaard hebben betekent niet dat je niks meer leuk mag vinden!

'Toen ik in een pannenkoekenrestaurant daarstraks mijn pannenkoek bestelde. Ik wam de kelner met een handig computertje bij me. Hij drukte

een paar toetsen in, en een paar minuten later bracht een andere kelner mijn pannenkoek. Maar de rekening kreeg ik automatisch weer van hem bij wie ik besteld had. Geweldig. Na het beste zal er altijd iets zijn wat nog beter is. En God is natuurlijk het allerbeste, dat voel ik elke dag.' (Duivelsboek)

Growing up in Public:

Dé maagd Maria spelen als een strenge, dogmatische vrouw. Met een zwart jasje aan en een joodsorthodox hoedje op. Aan die Maria vertelde het meisje dat jij was haar geheimpjes. Toen had ze ogen van licht en ontvangelende armen. Nu geef je haar een priemende blik, een vinnig stemgeluid en de houding van een akelige schooljuf. Vrouwe van Liefde? Rot toch op. Als de ware ambitie om de hoek komt kijken en de bezitterigheid van het ouderschap, dan is het gauw ge-

daan met het licht en de naastenliefde.

Growing up in Public:

Liever jezelf overschreeuwen dan stil-tetjes in een hoekje kruipen. De botsing verkiezen boven de harmonie, en de montage van tegenstellingen boven het genuanceerde gemiddelde. Liever hiphop dan ambient. Het ritme is de hartenklop, de woorden de puls van het bloed. Growing up is alive and kicking.

'Kom maar jongens / Maria zorgt voor rust en thee / met zelfgebakken koekjes / Maria maakt andijviestamp-pot / met uitgebakken spek / en ge-rookte worst van de HEMA / Maria staat altijd aan de goede kant / want Maria heeft pluksel / en pleisters / en jodium.' (Chez Salome)

Growing up in Public:

De geschiedenis ondersteboven

keren om jouw plek in de tijd te definiëren. De begrafenis van Lady Di sampelen voor jouw versie van Shakespeares *Hamlet*. De ecostrijders die het natuurgebied bij Ruigoord verdedigden, versnijden met tunnelsoldaten uit de Vietnam-oorlog. Oude vrijsters van negentiende-eeuwse wetenschapsters met een pijp in de mond jouw twijfel laten verwoorden tussen kind en carrière. De reislust van Alexandrine Tinne verbinden met het twintigste-eeuwse verlangen naar steeds heviger kicks: 'Vallen is ook kicken.'

Growing up in Public:

Een meisje van de middelbare school naar voren schuiven als hedendaagse profeet. Onverschrokken kijkt ze het publiek in de ogen. 'Ik zit voor mijn examen,' zegt ze. 'En dat is nogal kut.' Ze wil vechten, het meisje, ze wil demonstren. Ze zou haar leven willen

geven, net als de Engelse hongerstaker die zijn leven wil geven voor dat van de dieren. Maar het gaat niet, want ze zit voor haar eindexamen. Zoals wij allemaal voor ons eindexamen zitten. Bijna geslaagd als volwassenen. Diep in ons hart zijn we lid van de rebellenclub, maar we hebben het te druk om ons leven te geven. En dat is nogal kut.

'En dan denk ik aan de berg, die ik nooit beklom / maar die ik wel heel goed ken / Met Edelweiss op de top / En koetjes op de zijde / Klimgeiten / Klimgeiten met krulletjes / De blauwe lucht, die ik inadend / Mijn verschrompelde longtjes die weer zwellen / En op de top zie ik heerzer Zon / die ik, als ik de armen strek / zo beet zou kunnen pakken / Maar dat doe ik niet / Ik doe het niet / Van de zon moet je afblijven / De zon is van iedereen' (Oud vel)

Jeremia, Jeremia door Growing up in Public, regie Jeroen Kriek
foto Reyn van Koolwijk

Maria als superidool

'Omdat we overstromen. Omdat het kookt. Vanwege een eagerness om het persoonlijke publiek te maken. Omdat er zinnen zijn die geformuleerd moeten worden. Omdat er beelden zijn die gevisualiseerd moeten worden. Omdat iedere voorstelling een leven is dat geleefd moet worden.'

Aldus de vier jonge theatermakers van het Utrechtse gezelschap Growing up in Public in hun subsidieaanvraag aan het Rijk. Het pleidooi werd gehonoreerd. Het viertal sleepte de structurele vierjarige subsidie in de wacht en is veelvuldig te zien in de Amsterdamse theaters.

Growing up in Public zit in de lift, sterker nog, is volwassen geworden. Rond de jaarwisseling staan drie van de voorstellingen van het gezelschap in de Amsterdamse theaters. Don Duyns presenteert *Schijn bedriegt* van de Oostenrijkse toneelschrijver Thomas Bernhard - een confrontatie tussen twee bejaarde broers over hun dromen en delusies. Daphne de Bruin brengt haar nieuwste stuk *Madonna's Man*, waarin ze zelf de rol van de heilige Maria vertolkt. En Paul Feld regisseert de monoloog *De Psychonaut* over Amerika's staatsvijand nummer 1: The Unabomber.

De vier schrijvende regisseurs of regisserende schrijvers vormen een collectief. Men vindt elkaar in gezamenlijke projecten en als medewerkers aan elkaars producties. Niettemin staat het individuele signatuur hoog in het vaandel. Ieder beheert zijn eigen afdeling.

Daphne de Bruin gaat over *Public Women*: Dolly Parton, Salomé, de drie Nederlandse koninginnen Wilhelmina, Juliana en Beatrix (*Hofleveranciers*). Paul Feld heeft *Public Enemies* onder zijn hoede: figuren zoals de uit de gratie gevallen wielrenner Fausto Coppi, de NSB-leider Anton Mussert en de Unabomber bevolken zijn universum. Don Duyns staat voor *Public Heroes*: in *Zomertrilogie* en *Schijn bedriegt* toont hij mensen die ervan dromen een held te zijn. En Jeroen Kriek tekent in *Public Secrets* voor een nieuwe visie op klassiekers als *Andromache* of *Hamlet*.

Opvallend is hun enorme productie van splinternieuwe theaterteksten. Tevens worden bestaande toneelstukken (Shakespeare, Racine) ingrijpend bewerkt, en literaire teksten (Kafka, Ungar) voor het toneel op maat gesneden. Teksten naar de letter van de auteur (Kroetz' *Zomertrilogie* of Bernhards *Schijn bedriegt*) zijn bij Growing up in Public dan ook uitzonderlijk.

Instant-producties

Afgelopen zomer belegden de leden van Growing up in Public ter bepaling van de toekomstige koers van het gezelschap hun zogeheten Amsterdamse top. De Bruin: "Tot dusver hebben we ons vooral geconcentreerd op onze individuele projecten. Maar je moet je Growing up in Public voorstellen als een huis. De kamers zijn al volop in gebruik. Nu moet er in de 'Public Hall' meer gaan gebeuren." Plannen te over. In het kader van het tienjarig jubileum staat er een compleet festival op het programma. Het figuurtje Zorg, een briljant jongetje met grote geestelijke problemen, vormt het uitgangspunt. Rond dit figuurtje gaat ieder een voorstelling ma-

Don Duyns: 'We creëren nieuwe mythes'

ken. Waar-schijnlijk worden de vier voorstellingen als afleveringen in een feuilleton op één avond gepresenteerd. Daarnaast wil de groep ook meer instant-producties gaan uitbrengen. Duyns: "In feite is het niets nieuws. We maken al voorstellingen op korte termijn. Na de dood van Annie M.G. Schmidt hebben we in onze serie *Product van een dag* een avond aan haar gewijd. We gaan directer op de actualiteit reageren en we denken ook aan

Van links boven met de klok mee: Jeroen Kriek, Paul Feld, Don Duyns en Daphne de Bruin (foto Reyn van Koolwijk)

televisie. We zijn in een tweede fase beland. Ons werk wordt almaar persoonlijker en confronterender. Wij willen dat onze voorstellingen meer deel gaan uitmaken van het maatschappelijke debat."

De Bijbel ter inspiratie

Een paar jaar geleden werd Growing up in Public getypeerd als een groep theatermakers die in een wereld verstoken van idealen, God of familiebanden hun heil zoeken bij idolen. Duyns: "Dat is nu een gepasseerd station. Onze voorstellingen gingen over de versplintering van de werkelijkheid, over het teruggeworpen zijn op onszelf in

deze donkere wereld. Nu zien we onszelf niet meer ontreddend in een groep staan met tranen in de ogen zoals in *Neushoorns in juli*. Het ontbreken van een ideaal betekent nog niet dat je de moraal afschaft of geen keuzes meer maakt. Op een gegeven moment moet je iets nieuws gaan doen. Een bekend mythisch verhaal of icoon dat verankerd is in onze cultuur, confronteren we nu met onze persoonlijke visie. Zo creëren we nieuwe mythes."

De Bijbel blijkt een belangrijke inspiratiebron voor Growing up in Public te zijn. In de groepsvoorstelling *The Waste Watchers* (1995) stond het Laatste

Avondmaal centraal. Maar ook in de individuele voorstellingen scoort de bijbel hoog. De Bruin: "De bijbel neemt in onze christelijke cultuur een belangrijke plaats in. Het is ons erfgoed. Het zijn verhalen die tot onze verbeelding spreken. Juist vanwege die herkenbare beelden is het voor ons geschikt materiaal om mee aan de slag te gaan."

Duyns neemt op dit punt in de groep een minderheidsstandpunt in: "Ik vind het waardevolle stof om gezamenlijk aan te werken, maar niet in mijn eigen projecten. Ik ben juist geboeid door een door God verlaten, oneindig universum. Hoe geef je vorm aan het bestaan in die enorme leegte, daarin ben ik geïnteresseerd."

Nieuwe kerstboodschap

Daphne de Bruin is gefascineerd door Maria. *Madonna's Man* is al haar derde voorstelling over de Moeder Gods. De Bruin: "Maria is al eeuwenlang in de hele wereld het superidool bij uitstek. Dat doet geen film- of popster haar na. Al bijna tweeduizend jaar is

Maria het voorbeeld voor miljoenen vrouwen. Ik bewonder haar als symbool van de oermoeder, maar haar eeuwige vergevingsgezindheid stuit me tegen de borst. In *Madonna's Man* vertellen Maria, Jozef en God over de periode van de onbevleete ontvangenis en hun persoonlijke relatie met Jezus. In feite gaat het over een driehoeksverhouding. Zij die symbool staan voor de essentie van het geloof blijken verbiterte mensen te zijn. In het kader van het kerstfeest vind ik dat een mooie boodschap."

LOES GOMPES

DE BRASSE GROND 26 t/m 29 november en 2 t/m 6 december: *'Schijn bedriegt'*

BELLEVUE: 9 t/m 28 december (beh za/ma), 12.30 uur: *'Madonna's Man'*
FRASCATI 7 t/m 10 januari, 21.00 uur: *'De Psychonaut'*

> Toneelgroep Growing up in Public moet bezuinigen en inkrimpen

In één maand tijd gedwongen afscheid nemen van collega's, een verbouwing voorbereiden op het werk en verhuizen naar een nieuwe woning in Leidsche Rijn: het leven van Paul Feld en Daphne Bruin van Growing up in Public staat op zijn kop.

TEKST DEEDEE DERKSEN | FOTO'S JEAN-PIERRE JANS

Doekje voor het bloeden

Dat het uitgerekend nu fout moest gaan. Daphne de Bruin (41) en Paul Feld (46) zitten bij de notaris om de papieren voor hun nieuwe huis in Leidsche Rijn te ondertekenen. Krijgen ze een telefoontje dat de mailing voor het afscheidsfeest van de drie leden van hun theatergezelschap Growing up in Public door de drukker naar het verkeerde adres is gestuurd. En hup, daar sprint Feld dus naar Amsterdam.

'Jammer', zegt De Bruin, nu ze voor de tuindeur van hun nieuwe huis staat. De sleutel past niet. Dan maar via de voordeur. Ze pakt de kartonnen doos die ze even bij haar voeten heeft geparkeerd weer op. Chips, broodjes, ham, kaas zitten erin. En een fles champagne. Om samen alvast het einde van dit ellendige jaar te vieren. Dat ze 2005 met een vernieuwd Growing up in Public en een nieuw huis kunnen beginnen.

'We dachten: als we dan toch bezig zijn met grote veranderingen bij Growing Up, waarom niet ook meteen een echt huis kopen. Het moet maar eens over zijn met dat hapsnap-leven.'

Die champagne zullen ze vanavond maar drinken. De Bruin zucht. 'Als we tenminste tijd hebben dan.'

Chaos is het: een ingrijpende reorganisatie van Growing up in Public, de renovatie van hun werkruimte op Fort Blaucafel,

en een verhuizing van het hele gezin van Lombok naar Leidsche Rijn. Allemaal in dezelfde maand.

Gisteravond heeft De Bruin nog de toneelteksten uitgezocht (nationalistische vlaggen en vaandels in doos R7, Mariabeelden en doornenkranen in R13), vanochtend moet ze niet vergeten *spachtelputz* te kopen voor de muren van het nieuwe huis in Leidsche Rijn ('Dat poortje in de keuken is vreselijk lelijk').

Een paar dagen geleden is ze in huilen uitgebarsten - op de sportschool. 'De leraar zei tegen me dat ik er een beetje moe uitzag. Dat was te veel. Een totale inzinking ligt op de loer, ik weet het, maar ik ga door.'

Haar mobieltje gaat.

'Hallo?'

(...)

'Wat, ben je de mailing vergeten in de trein!'

(...)

'Nou, gelukkig maar dat de deuren nog niet dicht waren dan.'

(...)

'Ja, ik zie je zo wel op het fort.'

Op 18 december is het feest van Growing up in Public, maar vrolijk zal het waarschijnlijk niet worden. Het betekent het einde van een tijdperk. Een periode van vijftien jaar waarin de zevenkoppige theatergroep artistiek alleen maar groeide, letterlijk voor de

ogen van het publiek. Met de succesvolle voorstelling *Paars* van Don Duyns, over de opkomst van Pim Fortuyn, en met *Coming Out*, over jongerencultuur (door Jeroen Kriek). Afgelopen zomer nog was er *Eva*, een eenmansproductie van De Bruin, waarmee ze op de Parade stond.

Nu moet er drastisch worden bezuinigd. Een ton minder krijgen ze, en dat terwijl er al een gat was van zestigduizend. Dus heeft oprichter Feld als nieuwe artistiek leider drie van de zeven leden moeten ontslaan. Hun afscheidsfeestje is het eigenlijk, en ook dat van het oude pand op Fort Blaucafel (een voormalige slaapkamer van de cavalerie), waar ze de afgelopen vijf jaar antikaak woonden. Ze mogen er blijven ('als doekje voor het bloeden'), maar eerst moet het grondig worden gerenoveerd.

'Elke dag kom ik wel een herinnering tegen', zegt Feld als hij de gescheurde decorlapen op Fort Blaucafel buiten in de vrieskou op de grote hoop gooit. De knalgele damesschoen die er ligt, gaat niet mee naar de portocabins waar ze tijdelijk onderdak vinden; de plastic schapenkop, de opgeblazen foto van een straat in New York en het helblauwe 3D-behang ook niet. 'Dat behang was het decor voor *De Kampioenenweek*, een stuk van mij over de doping in de atletiek', wijst Feld, zelf een groot liefhebber van de wiel-

rennerij, in het bijzonder de Giro d'Italia. 'Deze opruiming heeft een heel sterk therapeutisch effect, merk ik.'

Het ergste van de bezuinigingen was de ontslagprocedure. 'Het had iets heel gewelddadigs om mensen te moeten ontslaan die hier al vijftien jaar zitten. Met wie ik Growing up in Public ben begonnen. Al die jaren heb ik enorm mijn best gedaan om iedereen bij elkaar te houden, en nu moest ik ineens argumenten gaan verzinnen waarom ze niet meer konden blijven. En dan nog zo onmenselijk mogelijk, om juridische redenen.'

Hij valt even stil. 'Dat was heel beschamend.'

Toneelschrijver Don Duyns en zakelijk leiders Lieke Hoi-tink en Mirjam Jesse gaan weg. 'Don, Lieke en Mirjam hebben er inmiddels ook vrede mee. Maar het blijft zo dat ze liever hadden willen blijven.'

De overblijvers: Feld en De Bruin, toneelschrijver Jeroen Kriek, en zakelijk directeur Manuel Segond van Banchet. 'Daphne, Jeroen en ik krijgen er nu ook uitvoerende taken bij. Anders kunnen we het niet volhouden.'

Gisteren heeft de regisseur/toneelschrijver in het café gezeten om de afscheidstoespraken te schrijven. Mijmerend over de voorbije jaren waarin het kleine collectief een naam opbouwde met toneelstukken waarin mythe en actualiteit vaak werden verweven. 'Wij

zijn echte verhalenvertellers.' Omdat het collectief zo klein is en maar liefst vier toneelschrijvers heeft, gebeurde het vaak dat de schrijver in zijn eigen stuk speelde. 'Heel anders dan de artistieke bureaucratie van zo'n groot gezelschap als het Nationaal Toneel, waar de lichtman nog niet eens een lamp in mag draaien. Wij zijn een makersorganisatie. Het papier is bij wijze van spreken nog nat van de inkt als het stuk de vloer op gaat.'

Dat werkte prima, tot twee jaar geleden. 'Met *Mozes, de musical* ging het mis. Daar waren we allemaal bij betrokken. Het stuk raakte daardoor overladen met verschillende invalshoeken. De antiglobalisten en andere actualiteiten verdrongen de religie helemaal. Intussen moest het ook nog een knipoog zijn naar de musicalfabriek van Van den Ende.'

Achteraf gezien was dat het moment waarop het misging. De samenwerking binnen het collectief had een eindpunt bereikt. 'Maar intussen moesten we wel onze beleidsvoornemens noteren voor het nieuwe Kunstenplan. Dat was dus niet erg sterk.'

De adviescommissie van de gemeente en de provincie Utrecht oordeelde dit jaar dat Growing up in Public 'nauwelijks goed uitgewerkte ideeën' had en niet beschikte over een 'diepere, coherente, indringende laag'. Aanvankelijk zou de subsidie van gemeente en provincie helemaal worden stopgezet. 'De timing was verschrikkelijk, omdat we eigenlijk net in een overgangsfase zaten', zegt Feld. 'Ik vind het belachelijk dat ze daar geen rekening mee hebben gehouden. Kijk eens naar onze staat van dienst, heb ik tegen ze gezegd.'

ADVERTENTIE

Mijn Buddy is goud waard!

lets voor jou in het nieuwe jaar?!

Kees heeft kanker en zit daar steeds vaker alleen mee.

Met zijn Buddy Minke kan hij praten en leuke dingen doen, dat helpt.

Wil jij ook een ernstig zieke steunen?

Word dan Buddy in Midden Nederland!

Kijk op www.buddyzorgmiddennederland.nl

Of bel 030-2361739

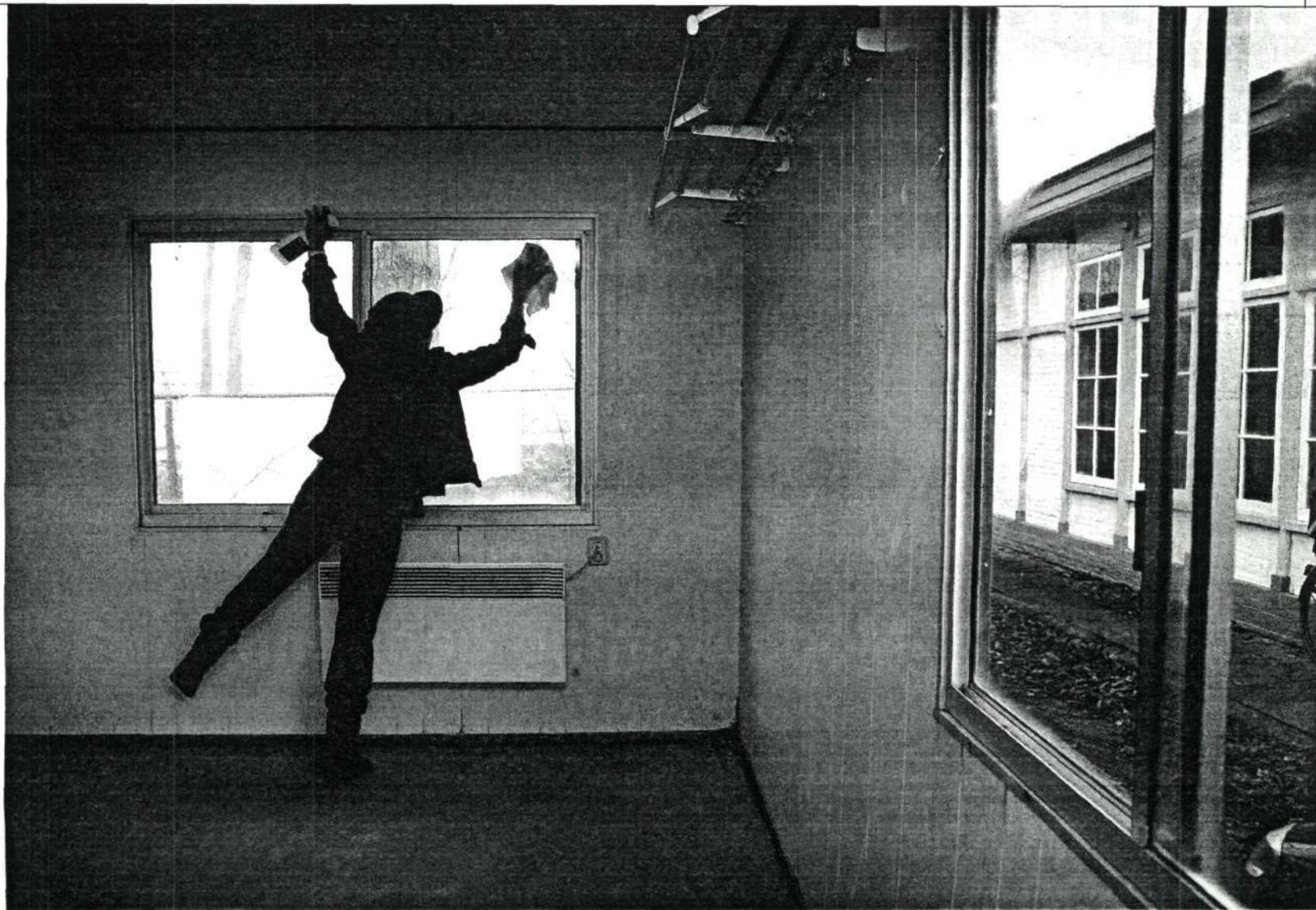
Growing up in Public

1989: Opvoering van *Growing up in Public*, de 'punkrockversie' van *The Family* van Lodewijk de Boer. Regie Paul Feld, spel onder anderen Daphne de Bruin. *Growing up in Public* wordt het huisgezelschap van Theater Kikker in Utrecht. Jeroen Kriek, Lieke Houtink, Mirjam Jesse en Manuel Segond von Banchet komen erbij.

1994: *Growing up in Public* wordt het huisgezelschap van Huis aan de Werf in Utrecht. Don Duyns komt erbij.

1997: *Growing up in Public* wordt voor het eerst structureel gesubsidieerd door de overheid. Verhuizing naar Fort Blauwkapel, waar het gezelschap anti-kraak mag wonen.

2004: *Growing up in Public* moet een ton bezuinigen. Don Duyns, Lieke Houtink en Mirjam Jesse worden ontslagen. De Utrechtse gemeenteraad beslist dat de theatergroep op Fort Blauwkapel mag blijven.

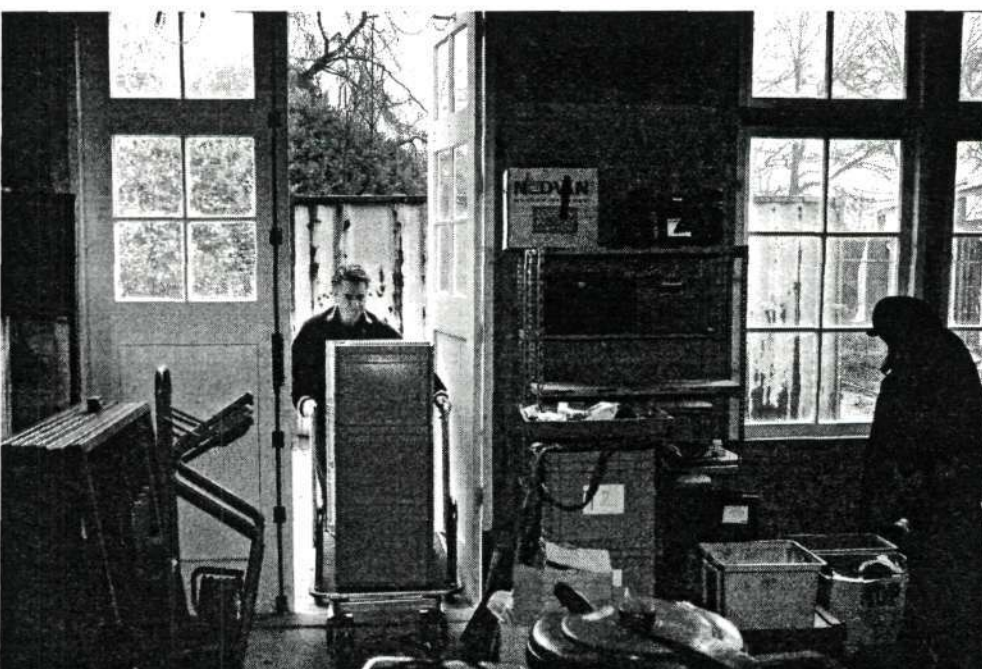
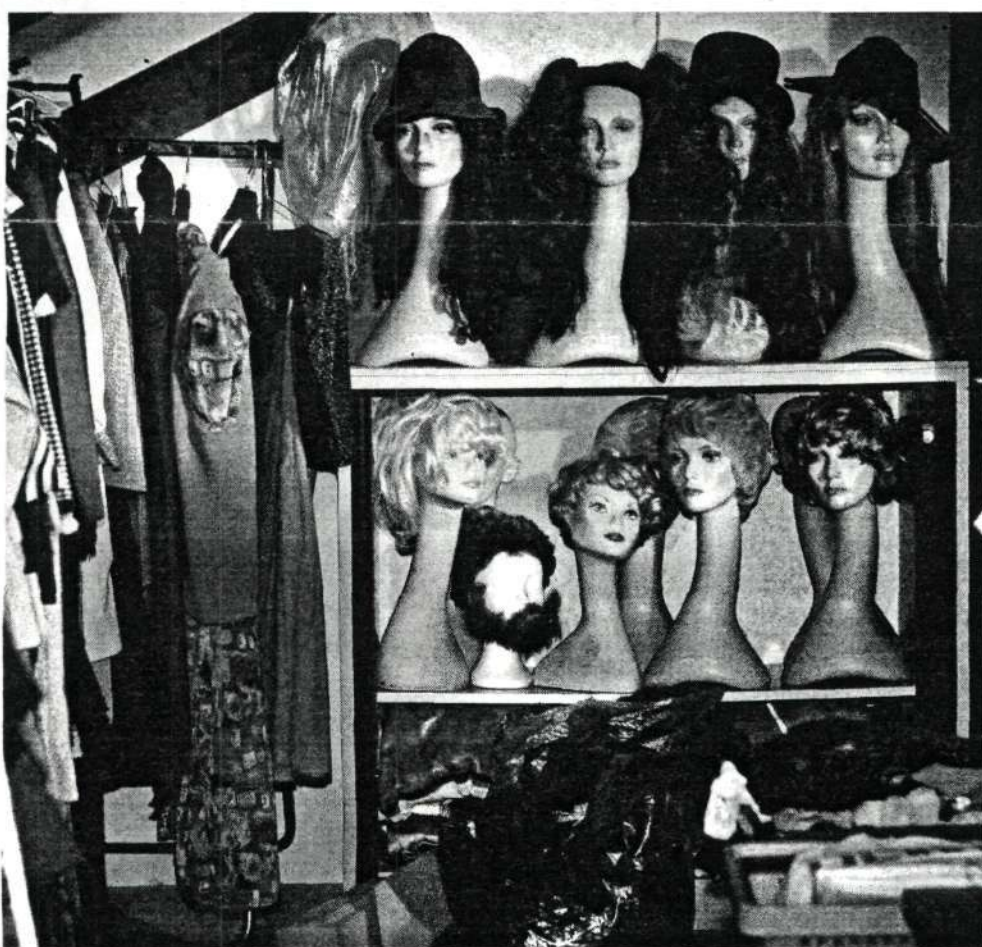
Maanden heeft hij bij de gemeente en ook bij het rijk (dat eveneens dreigde een negatief advies uit te brengen) gelobbyd. De commissie van het rijk was uiteindelijk positief (die hebben tenminste niet zo'n ad hoc-commissie zoals de gemeente), en daardoor ging ook de gemeenteraad in oktober overstag. *Growing up in Public* was ternauwernood gered. Maar niet zonder een zware financiële aderlating.

'In januari ben ik me rot geschrokken toen er in het fluitercircuit werd gezegd dat we helemaal niks meer zouden krijgen', zegt De Bruin, die in haar nieuwe woonkamer ('Hij is toch niet zo heel klein hè?') een broodje ham en kaas zit te eten op de grenenhouten vloer.

Ze zit als een actrice. Rug recht, boezem vooruit. 'Heb je al die jaren keihard gewerkt, heb je ineens pats-boem helemaal niks meer. Geen baan, geen inkomen, helemaal niks. Daarom hebben we dit huis gekocht, dan hebben we tenminste altijd nog iets.'

Tot nu toe leefden ze er maar een beetje op los, zegt ze. Woonde Feld officieel in Amsterdam, terwijl hij eigenlijk met De Bruin en hun twee kinderen (Charlie van 8 en Jimmie van 4) in haar kleine huis in Lombok bivakkeerde, waar ze in één kamer werken, eten en slapen. Levend van de ene toneelproductie naar de andere. De Bruin: 'We gaan nu in Leidsche Rijn wonen, waar ze kinderclusters hebben. Alle mogelijke verzekeringen zijn inmiddels afgesloten. We hebben zelfs een testament opge maakt. Best wel confronterend om ineens met de dood bezig te zijn.'

Ze hebben het leven samen nu dus voor het eerst echt geregeld sinds ze elkaar vijftien jaar geleden leerden kennen op de toneelschool. In het vierde jaar kwam De Bruin, dochter van cabaretière Yvonne Groeneveld ('Ik ben opgegroeid met toneel'), Feld tegen. Hij vroeg haar voor een punkrockversie van het toneelstuk *The Family* van Lodewijk de Boer. *Growing up in Public* noemde hij de voorstelling,

Paul Feld en Daphne de Bruin van toneelgroep *Growing up in Public* zijn druk doende met de ontruiming van hun onderkomen op Fort Blauwkapel, dat grondig wordt verbouwd.

naar een lp van Lou Reed.

De Bruin: 'We spraken af in Hotel Americain in Amsterdam. Ik dacht: zou ik iets verkeerd hebben gedaan tijdens de repetities? Ineens zei hij: ik ben verliefd op je, doe er maar mee wat je wilt.' Ze kijkt vrolijk. 'En dat was dus ook meteen het begin van *Growing up in Public*. Vlak daarna zijn de anderen erbij gekomen.' Een tijd waar ze tegenwoordig geregeld aan terugdenkt. 'We waren toen erg bezig ons af te zetten tegen de vorige generatie theatermakers, die hadden gezegd dat de nieuwe lichting niks kon. Ze hebben lekker geen gelijk gekregen.'

Tijdens een van de laatste lunches met z'n allen op het fort een paar dagen later (alleen Don Duyns is er niet), gaat het over de nieuwe voorstelling van Feld over Paulus als geheim agent van het Romeinse rijk. 'Waarom denk je dat er in de bijbel wordt gesproken over de andere wang toekeren?' Hij lacht: 'We gaan ze een lekker ingewikkeld stuk voorzetten.'

Uiterlijk lijkt hij vrolijk, maar van binnen verkeert hij in permanente staat van woede deze dagen. Zeker toen hij gisteravond *Een nacht uit het leven van de stad* in de Rotterdamse Schouwburg zag, waarvoor hij en Kriek de regie hebben gedaan. Vijf monologen over de stad na sluitingstijd van onder meer De Bruin, Maria Goos en Marcel Möring, opgevoerd door John Buijsman en muzikaal aangekleed door drie muzikanten. 'Mijn bloed kookte gewoon, omdat ik me weer eens realiseerde dat we dit soort voorstellingen vanaf volgend jaar dus niet meer kunnen maken. Hooguit een muzikant kan er nog af. Niet meer.'

De Bruin: 'Je wordt klein gehouden.' Haar nieuwe voorstelling *Bitch* ('Mijn stukken gaan meestal over vrouwen die zich uit de rol willen bevrijden die ze is opgelegd'), gaat ze dus net als *Eva* met een muzikant doen. 'Ik zou er graag nog meer muzikanten bij willen hebben, maar dat gaat niet. Het is echt harken aan de onderkant.'

Tegelijkertijd moet van de nood een deugd worden gemaakt, realiseren ze zich. Feld is aangetreden als artistiek leider om een duidelijke visie te formuleren. 'Voorheen was iedereen artistiek of zakelijk leider. Nu niet meer. Tijdens functioneringsgesprekken bleek dat er behoefte was aan een manager die keuzes maakt en de ideeën uitvoert die anders op de plank blijven liggen.' Feld wil met de actualiteit beeld bezig met studenten aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht in een workshop stukken te maken over politieke iconen, zoals Ayaan Hirsi Ali en Arafat.

Pas in januari kunnen ze echt weer aan het werk, als het afscheidsfeest achter de rug is en ze zijn verhuisd naar de portocabins. Tot die tijd blijven de dagelijkse verhuisbeslommeringen hun leven bepalen. Feld heeft ze in zijn hoofd ('Doeken vouwen, kantoor opruimen, tussendoor het jaarverslag en nieuwe subsidieaanvragen schrijven'), De Bruin op papier. Ze trekt een geel memobladje uit haar dikke agenda. 'Dit moet ik doen vandaag.'

Stofzuigerzak
Vloerbeits
Broodjes
Wasmachine, hoe laat bel-len?
2.15 Carglass
Slaapkamer meten
Spachtelputz

GRUIP:
Declaraties
Adreslijst
Printerpapier

OVER GRONINGER ARROGANTIE, GEZEUR OM HANDTEKENINGEN EN GEBREK AAN RESPECT

wordt al 85 jaar georganiseerd. Ze weten in Italië echt wel hoe het moet."

Daarnaast was er de botsing tussen de Nederlandse neiging tot overorganiseren en de improvisatiecultuur van de Italianen. "De Groningers wilden alles drie jaar van tevoren op papier hebben, het liefst tot op de minuut vastgelegd in een protocol. Maar zo doen de Italianen het niet. Die regelen alles bij voorkeur in de laatste maand en dat kunnen ze ook. Ze zijn heel flexibel, iets waar wij Nederlanders heel slecht in zijn."

Het gesteggel om de handtekening van de Giro-organisatie onder een contract met Groningen was haast lachwekkend. "Een aantal maanden in Groningen werd heel zenuwachtig toen die handtekening uitbleef. Men vroeg steeds weer om een bevestiging zwart op wit. Dat ging zelfs zo ver dat Castellano, toen ik hem er namens de Groningers weer eens over moest bellen, zei: 'Als ze niet ophouden met dat gezeur, dan gaat het helemaal niet door.' Hij had zijn woord gegeven en dat is genoeg voor Italianen."

Ook toen er spijkers met koppen geslagen moesten worden, kwamen de cultuurverschillen weer boven drijven. "Toen de Italianen voor overleg naar Groningen kwamen, wilden ze ook meteen zaken doen. Wat gebeurde was dat er steeds braaf ja geknikt werd op de vragen vanuit de Giro-organisatie, maar dat er uiteindelijk niks zeker bleek te zijn."

Het leverde de nodige ruis op in de lijn tussen Groningen en Milaan. En zo waren er meer zaken. De vele geldverslindende reises van Groningers naar Italië bijvoorbeeld. "Men heeft zich in Italië enorm verbaasd over het feit dat er steeds maar weer zo vreselijk veel mensen uit Groningen naar Italië kwamen om te kijken hoe de zaken geregeld werden. Zeker toen bleek dat al die Nederlanders ook nog eens niet goed keken. Komen er zo veel mensen naar Italië en dan hebben ze nog niet door hoe het in elkaar steekt!"

Zo is er bijvoorbeeld tot in den treure overlegd over hoe de zaken rond de finish geregeld moesten worden. "Daar hebben ze in Italië natuurlijk al jaren ervaring mee en het stond ook allemaal in het draiboek. Maar toch wilde men in Groningen bepaalde dingen weer anders doen. Een ander voorbeeld: In het begin is een paar keer een vrouw van de VVV mee geweest naar Italië in verband met het regelen van de hotels voor de wielerskaravaan. Het enige wat men had hoeven doen, was een lijst maken van hotels in Groningen. Maar de stichting Giro-ningen stelde iemand speciaal aan voor hotelzaken. Die is een paar keer, zonder tolk, heen en weer gereisd naar Milaan en hij is op eigen houtje ook in Duitsland, België, Luxemburg en Frankrijk op zoek gegaan naar hotels. En hij wilde vervolgens ook nog vijf procent opstrijken! Terwijl ze in Italië gewend zijn om dat soort zaken zelf te regelen en dat kunnen ze ook prima.

De presentatie van het routeschema in Milaan, november 2001, vlnr: Gironinger Wim Mensen, burgemeester Jacques Wallage, Giro-baas Carmine Castellano, Gironingen-voorzitter Seerp Leistra en de bedenker Dick Heuvelman.

Foto: DvhN/Han de Graaf

■ LUDO VAN KLOOSTER

Leeftijd: 51 jaar.

Woonplaats: Voorburg.

Werk: Vertaler/contactpersoon voor stichting Gironingen; freelance journalist voor onder meer Radio West, het Parool, de Volkskrant en het Dagblad van het Noorden; portier/receptionist in ziekenhuis van Leidschendam.

Bijzonderheden: Wierelfanaat.

Schreef samen met Paul Feld een boek over de Giro d'Italia: 'De Droom van de Giro'. Ging op zijn zestiende voor het eerst naar de Tour de France (op een brommertje). Volgt de Giro d'Italia sinds 1980. Is sinds hij een paar jaar geleden de liefde van zijn leven vond in Italië, zo'n twaalf keer per jaar in Italië en overweegt te emigreren.

Al dat soort grappen heeft veel geld gekost. Daar kun je je twijfels bij hebben. Het probleem is dat Groningen te veel in eigen hand heeft willen houden."

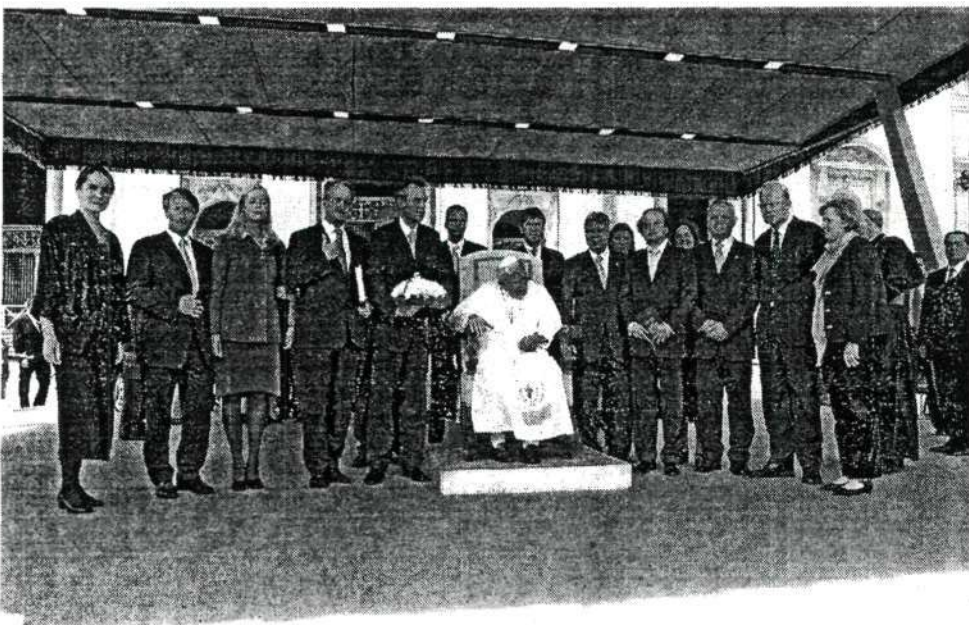
De organisatie van de Giro-start is een beetje doorgeschoten, vindt Van Klooster. "Op zich is het natuurlijk prima. Maar de stichting Gironingen had zich moeten beperken tot de zaken rond de Giro, het randprogramma. Ze hadden niet moeten proberen om de Giro te verbeteren. Een ander punt waar ik me over verbaasd heb, is dat alles zo gefocust is op de evenementen in het Giro-weekend. Waarom niet meer zaken georganiseerd in de aanloop naar de Giro toe? Alles is nu samengeballt in een paar dagen:

dan krijg je versnipperde aandacht."

Van Klooster zet ook vraagtekens bij de manier waarop het clubje van Berend Rubingh de opdracht toegewezen kreeg om handen en voeten aan het Gironingen-project te geven. "Ik zat bij de vergadering waarin dat besloten werd en het bevreemde me dat er geen andere kandidaten waren. Ik heb toen nog voorzichtig geopperd of er niet eerst gekeken moest worden naar andere organisaties. Maar dat vond men niet nodig."

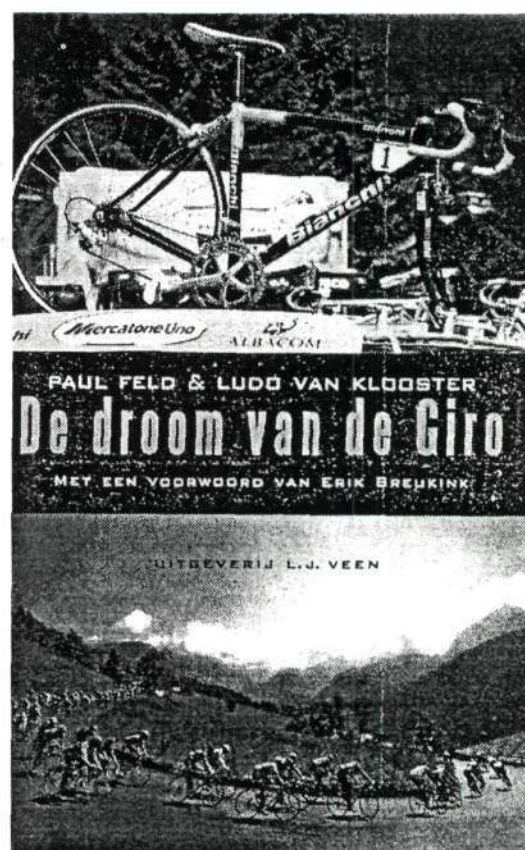
De cultuurverschillen tussen Groningen en Milaan zijn eigenlijk nooit overbrugd. "Misschien is de kern van de zaak wel dat de Groningers de Italianen nooit echt vertrouwd hebben. Het idee van: 'Het blijven toch Italianen.' Dat en de typisch Nederlandse arrogantie van 'wij weten en doen het wel even beter'. Ik denk dat het vooral neerkomt op een gebrek aan respect voor de Italianen. Respect voor wat ze in Italië al ruim tachtig jaar voor elkaar krijgen: een Giro die er elk jaar weer staat."

'Misschien is de kern van de zaak wel dat de Groningers de Italianen nooit echt vertrouwd hebben.'

Een jaar geleden werd een delegatie van Gironingen in het Vaticaan ontvangen door de paus.

Foto: DvhN/Han de Graaf

Het boek over de Giro van Ludo van Klooster.

Een mooiere ronde bestaat niet

Door Job van Schaik

Ergens in het prachtboek *De droom van de Giro* schrijven Paul Feld en Ludo van Klooster: "We betrapten ons de afgelopen jaren regelmatig op heimwee naar de koers, terwijl we er nog in meerden. Zo kon de opwindende van de wedstrijd met ons aan de haal gaan. Alsof we droomden dat we deel uitmaakten van de Giro-karavaan." De passage is illustratief voor de insteek van de auteurs. De liefde voor de Giro en Italië druipt van de pagina's af, zonder dat de schaduwkanten van de Ronde van Italië onder tafel worden geveegd.

Journalist Van Klooster en toneelschrijver en regisseur Paul Feld (hij schreef onder meer en toneelstuk over Fausto Coppi) volgen al meer dan twintig jaar de Giro d'Italia. *De droom van de Giro* is de weerslag van hun ontmoetingen met de Giro. Het boek schetst de ontwikkelingen van de laatste decennia in het Italiaanse wielrennen. Het verhaalt over de enorme impact van de Giro op het Italiaanse leven (ter illustratie: één op de zes Italianen heeft de Giro van vorig jaar in levenden lijve gezien!). Het verhaalt over het isolement van het Italiaanse wielrennen in de jaren tachtig; over het rigide kopman-knecht systeem waarbij alle aandacht naar il capo (de kopman) ging; over de medicalisering van het wielrennen onder aanvoering van de wetenschappers Francesco Conconi en Michele Ferrari (waarbij capo Francesco Moser opmerkelijk openhartig over epo-gebruik en bloed doping praat); en natuurlijk over de dopingproblemen in de Giro's van de laatste jaren.

Interviews die Feld en Van Klooster in de afgelopen twintig jaren hielden met mensen in en rond de Giro komen deels terug in het boek, waardoor het een anecdotisch karakter krijgt die de leesbaarheid zeer ten goede komt. *De droom van de Giro* is geen droge opsomming van de Giro's van de laatste twintig jaar, maar een doorleefde reportage opgehangen aan verschillende thema's en geïllustreerd met prachtige foto's.

Natuurlijk ontkomen de auteurs niet aan een vergelijking van de Giro met de Tour de France. De Giro staat net als de Ronde van Spanje immers nog altijd nadrukkelijk in de schaduw van de Tour. Maar na lezing van *De droom van de Giro* rest slechts één conclusie: de Giro d'Italia is gewoon een mooiere ronde dan de Tour. De Giro is doordrenkt met cultuur en traditie en nog niet volledig ten prooi gevallen aan de commercie. En de Giro is spannender, de beklimmingen zijn zwaarder, het publiek is fanatieker, de show is spectaculairder en de rondemissen zijn mooier.

Paul Feld & Ludo van Klooster, *De droom van de Giro*. Uitgeverij L.J. Veen, 192 pagina's. Prijs: 15,85 euro.

Dagbl. v.l.

bekoring van het wielrenschouwspel

Mannen op fietsen

wielrenliefhebbers zijn binnenkort weer blij: de Giro d'Italia gaat 11 mei aanstaande van start in Groningen. door Ruurd Edens

ROOM VAN DE GIRO

DR PAUL FELD EN LUDO

OSTER

N, 191 P., € 15,85

ESCAPE ARTIST

FROM THE SADDLE

DR MATT SEATON

JRTH ESTATE, 182 P., £15,-

Het maakt niet uit wie er wint,' schreef Jan Mulder onlangs in 'Camu' dat hij de hele middag naar de wielkoers Dwars door Vlaanderen had gekeken. Voor Mulder waren het naamse landschap, de namen van bergjes en een afgelopen ketting genoeg om van de koers te genieten. Ook collega-columnist Remco Cammert heeft de schoonheid van het wielrennen meermalen bezongen. Hij mopperde toen hij was vertrokken naar de Omloop Het Volk te Eindhoven, de openingskoers van het wielerseizoen. Voor de rest van het jaar was de lol eraf. Wielrennen kun je het best via de televisie volgen. Wie langs het parcours gaat staan, ziet een veelkleurige trein voorbij flitsen en dan is het weer voorbij. Studio Sport brengt vele live-reportages maar het is de VRT die alle registers opentrekt. Het is zelfs onbeduidende rittenwedstrijden als de Driedaagse van de Panne,

rechtstreeks, op doordeweekse middagen. Als het enigszins kan, zitten de liefhebbers dan, ook in Nederland, verlekkerd voor de buis. Iedereen kent de negatieve kanten van de wielersport (doping, verkochte wedstrijden) maar dat kan het plezier niet vergallen. De beelden blijven mooi en onvergetelijk. De bezwete Johan Museeuw werd direct na de finish van de Amstel Gold Race in een vrachtwagen door een verzorger met eau de cologne gewassen. Jammer dat daar geen camera bij was.

Een wielersportverhaal loopt meestal als een logisch opgebouwd verhaal met een begin, een midden en een einde. Vooral het middenstuk, wanneer de finish nog ver weg is, bepaalt de sfeer die bij de sport hoort. Op zulke momenten geeft wielrennen een gevoel van tijdloosheid en rust. Illustratief zijn de reportages van de Vuelta a España, de Ronde van Spanje, die de renners door uitgestorven landschappen voert. De regisseur kiest totaalshots waarin het peloton alleen nog als stipjes te zien is, bijna opgegaan in het natuurschoon. Er staat niemand langs de weg of het moet de bekende zwarte stier zijn. Toen de Spaanse overheid die reclameborden van een allang failliet sherrymerk wilde verwijderen, ging een storm van protest op bij de bevolking. Ze passen immers bij het land dat door de Vuelta overal in Europa bekend is.

Natuurlijk gaat wielrennen ook om het winnen. Renners hebben er veel voor over om de klassiekers Milaan-San Remo, Parijs-Roubaix en de Ronde van Vlaanderen op hun naam te schrijven. Een zege in een van de monumenten van de wielersport levert een heldenstatus op en wie de Tour de France wint, wordt heilig verklaard. Iets lager in aanzien staat de Giro d'Italia, de Ronde van Italië die in 1909 voor het eerst werd georganiseerd. De Giro is in Nederland niet zo bekend omdat de betere Nederlandse renners van nu, Boogerd, Dekker en Knaben zich daar nog nooit van vo-

Mannen met schitterende namen als Cipollini en Di Luca rijden straks door Veendam

ren hebben vertoond. De laatste keer dat een landgenoot in Italië hoog in het klassement eindigde is meer dan tien jaar geleden. Erik Breukink deed in de jaren tachtig drie keer tevergeefs een gooi naar de eindzege. Johan van der Velde won drie maal het puntenklassement. De beperkte Nederlandse inbreng doet niets af aan de fascinatie van de sportjournalisten Paul Feld en Ludo van Klooster. De droom van de Giro is hun liefdesverklaring aan het Italiaanse fietsen. De auteurs zijn de laatste twintig jaar met de Giro meegetrokken en noemen de karavaan hun familie. Ze weten heus wel dat het sportieve ele-

ment in de ronde niet voorop staat: de Ronde van Italië is een reizende theatervoorstelling die spektakel levert. Het Italiaanse publiek wil sensatie en dus krijgt het publiek sensatie. Als de Italiaanse vedetten alleen zonder zware beklimmingen kunnen winnen, dan verdwijnen de bergen uit het parcours. Feld en Van Klooster schilderen enthousiast de fraaie buitenkant van de Giro. Ze interviewen prachtige rondemissen, laten Nederlandse deelnemers vertellen hoe fijn het is om in Italië te rijden en leggen uit hoe de Giro aan die schitterend roze leiderstrui is gekomen. De auteurs lijken zelfs een zwak te hebben voor rondedirecteur Torriani, ondanks zijn grootheidswaanzin. Dat hij de Giro misbruikte ter meerdere glorie van zichzelf gaf de ronde alleen maar extra kleur.

Matt Seaton heeft alleen mogen dromen van de Giro of andere beroemde wedstrijden. Seaton was enige jaren een fanatiek amateurwielrenner in Engeland. In *The Escape Artist* belijdt hij de liefde voor de sport van binnen uit. Seaton heeft duizenden kilometers gefietst zonder veel te bereiken maar daar hoor je hem niet over. Seaton heeft door het fietsen geleerd wat vriendschap, offeringsgezindheid, wilskracht en, echt waar, romantiek betekenen. De racefiets heeft hem zelfs 'a heightened sense of physical purity' gebracht. Aandoenlijk is het om te lezen hoe hij uiteindelijk door zijn vrouw en kinderen wordt gedwongen om het wielrennen op te geven. Seatons boek vormt een contrast met *Van Santander naar Santander* van Peter Winnen. De oud-professional schreef twee jaar geleden uitgebreid over de nare kanten van het fietsen: het lijden, de pijn, de waanzin en het bedrog. Winnen deed ook mee aan de Giro maar staat niet bekend om zijn voorliefde voor het spektakel. Op 11 mei gaat de Giro d'Italia van start in Groningen. Dat klinkt toch wat raar. Mannen met schitterende namen als Cipollini, Casagrande, Di Luca en Quaranta rijden straks door Haren en Veendam. De elegante coureurs moeten daar Hollandse vluchtheuvels omzeilen en over verkeersdrempels heen rijden. Geen gezicht.

SM

Jan Boven van de Rabobank

De enige Groninger in de Giro

Jan Boven (30) is geboren in Woldendorp, dat ligt tussen Delfzijl en Winschoten. Tot zijn 25ste woonde Boven in Woldendorp, tegenwoordig staat zijn huis in België. Hij is bezig aan zijn zevende seizoen bij de Rabobank.

Gefeliciteerd! Je bent van de 198 deelnemers de enige Groninger...

"Tja, echt moeilijk is dat niet. Er zijn maar twee Groningers in het profpeloton: Bert Hiemstra (Bankgiroloterij-Batavus) en ik. Dus vijftig procent van de Groningers rijdt de Giro..."

Heb je nog speciale gevoelens bij deze editie van de Giro?

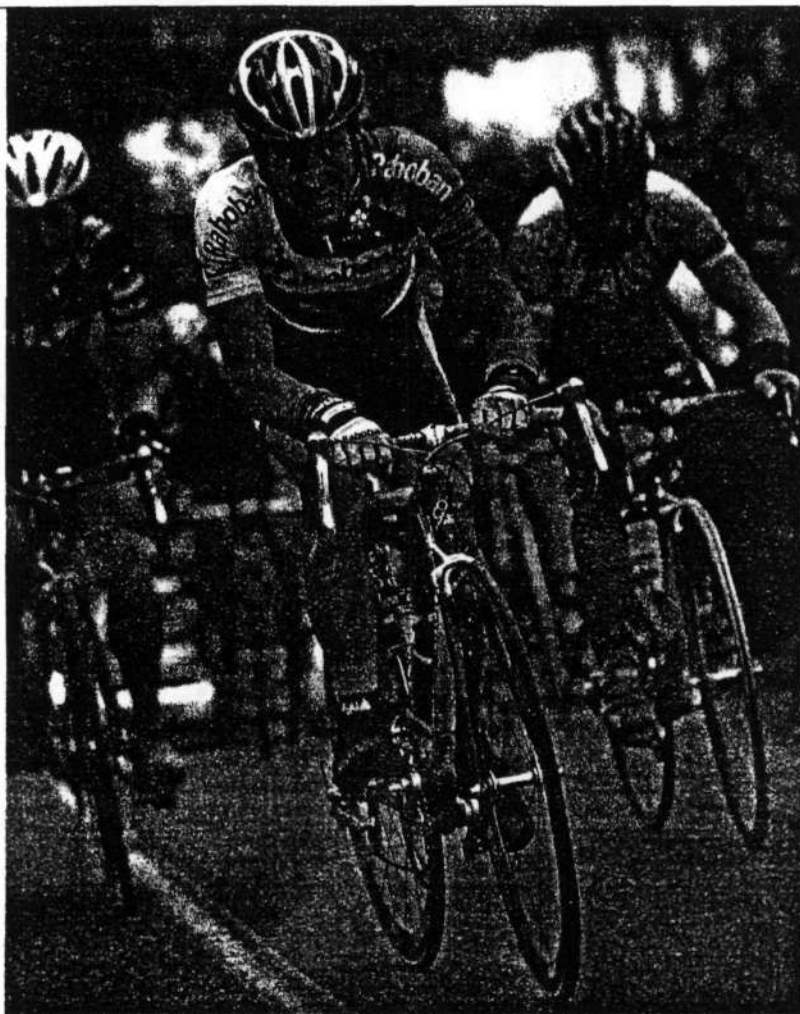
"Zeker. Het doet me wel wat dat de Giro in Groningen start, hoor. Aan het begin van het jaar stond ik niet op de lijst voor de Giro, toen heb ik gevraagd of ik hem toch niet mocht rijden. Het komt waarschijnlijk nooit meer voor dat de Giro start in je eigen provincie, die kans kun je niet laten schieten."

Er wordt wel gezegd dat wielrennen iets is voor beneden de rivieren. Noorderlingen zouden niet wielerminded genoeg zijn.

"Nou, ik weet niet of dat zo is. Tuurlijk, als ik hier in België ga trainen, kom ik veel wielertoeristen tegen. Dat gebeurt niet zo snel in Groningen. Wat dat betreft, is er misschien wel minder wielerspubliek in het Noorden en meer beleving in het Zuiden. Maar ik denk niet dat het daardoor minder druk zal zijn op 11 mei. Bij de start van de Tour in Den Bosch was het ook hartstikke druk, de toeschouwers zullen niet alleen uit Groningen komen, maar uit het hele land."

Wat kunnen we verwachten van de Rabobank?

"Dat we ons best zullen doen! Het zal moeilijk zijn om dagsuccessen te behalen, omdat die Italiaanse ploegen zo gecontroleerd fietsen. Maar daar gaan we wel voor. Het zal ervan afhangen hoe de vorm is, bij Michael bijvoorbeeld. Hij zegt wel dat hij niet voor het klassement gaat rijden, maar dat roept hij wel vaker. In het begin zal hij toch omringd willen worden door de ploeg, dan hangt het van zijn vorm af hoe we verder gaan. We moeten ons in ieder geval laten zien, net zoals we dat in de Vuelta van vorig jaar hebben gedaan. Elke dag aanvallen dus."

Hoe je het ook bekijkt, de Giro...

"Is geen Tour. De Tour is het grootst. Daarna komen de Giro en de Vuelta, die staan wat mij betreft op gelijke voet. Er is één verschil: de Giro is Italiaanser dan de Vuelta Spaans is. In de Giro fietsen veel Italiaanse ploegen, en dat merk je in het koersverloop." *Op de Grote Markt, waar 11 mei de proloog en 12 mei de eerste etappe van start gaat, bevindt zich een café/restaurant met de naam 'Boven Jan'. De elfde wordt daar ook een feest georganiseerd vanwege de Giro, een aantal topschaatsers zullen er ook zijn. Ben je al uitgenodigd?*

"Nee, nog niet! Ik heb wel via via van dat feest gehoord. Zo'n drie jaar geleden stond ik op de Markt voor de start van Groningen-Münster. Toen zag ik ineens dat café... Best grappig. Maar ik denk niet dat ik tijd heb om ernaartoe te gaan. Ons hotel zit gelooft zestig kilometer van Groningen. Best jammer, zo krijg je niks van de sfeer mee."

Lezen! (aanrader III)

Boek *De droom van de Giro*

Samen volgden ze twintig jaar lang de Giro d'Italia. Vaak als de enige Nederlandse journalisten. Paul Feld (daar is 'ie weer) en Ludo van Klooster besloten hun ervaringen in een boek te bundelen. Het eindresultaat mag er zeker zijn, én leest als een trein.

De droom van de Giro laat de Italiaanse etappekoers in al haar facetten zien: het verleden, de eeuwige strijd tussen de Giro en de Tour de France, de Nederlandse deelnemers, dopingaffaires, en vooral de grootsheid, het enorme belang dat de Giro voor de Italianen heeft. De vele foto's en geel met roze gekleurde pagina's maken het geheel in stijl af.

De droom van de Giro

Paul Feld & Ludo van Klooster

Uitgeverij L.J. Veen, ISBN 90-204-0770-8 (15, 85 euro)

'De Droom van de Giro' verdient hoogtepunt

AMSTERDAM, woensdag

„Een Giro organiseren is als een theaterspektakel voorbereiden. Vergeef me de onbescheidenheid, maar ik voel mij als een impresario die de ingrediënten aandraagt voor de artiesten om een dramatische strijd te voeren met elkaar, met de natuurelementen en met de vermoeidheid." Met deze vergelijking uit de mond van Vincenzo Torriani komt in het gemakkelijk leesbare 'De droom van de Giro' een uniek organisator aan het woord. Het hoofdstuk 'Torriani's openluchtspektakel' is zonder concurrentie het mooiste deel van het door Paul Feld en Ludo van Klooster geschreven boek over de Ronde van Italië. Beide auteurs volgden deze inspirerende etappekoers de afgelopen twintig jaar en dat is in 'De droom van de Giro' terug te vinden. Dankzij hun intense belangstelling voor deze ronde en hun kennis van de Italiaanse taal vonden zij hun weg in het meeslepende circus met de naam Giro d'Italia.

Hoewel het boek, mede door de prachtige fotografie, het lezen meer dan waard is, blijft toch het gevoel hangen, dat deze droom nog niet af is en zijn climax nog moet bereiken. De ambiance van de Giro kan nog veel meer worden uitgediept, wat ook geldt voor de hoofdrolspelers en hun blinde obsessie om ten koste van alles die roze trui te veroveren. Een stukje textiel waarvoor veldslagen werden geleverd en waarvoor renners hun leven in de waagschaal stelden. Bijna altijd met de grillige Dolomieten als decor.

Dit meest boeiende deel van de Ronde van Italië wordt in 'De droom van de Giro' nog te veel onderbelicht. Waarmee de auteurs zichzelf lijken te dwingen om met een tweede deel op de markt te verschijnen.

'De droom van de Giro' van Paul Feld en Ludo van Klooster, 192 pagina's. ISBN 9020407708. Uitgeverij L.J. Veen, 15.85 euro.

B.S.

Het boek over de Giro van Ludo van Klooster.

Een mooiere ronde bestaat niet

Door Job van Schaik

Ergens in het prachtboek *De droom van de Giro* schrijven Paul Feld en Ludo van Klooster: "We betrapten ons de afgelopen jaren regelmatig op heimwee naar de koers, terwijl we er nog in meereden. Zó kon de opwinding van de wedstrijd met ons aan de haal gaan. Alsof we droomden dat we deel uitmaakten van de Giro-karavaan." De passage is illustratief voor de insteek van de auteurs. De liefde voor de Giro en Italië druipt van de pagina's af, zonder dat de schaduwkanten van de Ronde van Italië onder tafel worden geveegd.

Journalist Van Klooster en toneelschrijver en regisseur Paul Feld (hij schreef onder meer en toneelstuk over Fausto Coppi) volgen al meer dan twintig jaar de Giro d'Italia. *De droom van de Giro* is de weerslag van hun ontmoetingen met de Giro. Het boek schetst de ontwikkelingen van de laatste decennia in het Italiaanse wielrennen. Het verhaalt over de enorme impact van de Giro op het Italiaanse leven (ter illustratie één op de zes Italianen heeft de Giro van vorig jaar in levenden lijve gezien). Het verhaalt over het isolement van het Italiaanse wielrennen in de jaren tachtig; over het rigide kopman-knecht systeem waarbij alle aandacht naar *il capo* (de kopman) ging; over de medicalisering van het wielrennen onder aanvoering van de wetenschappers Francesco Conconi en Michele Ferrari (waarbij *capo* Francesco Moser opmerkelijk openhartig over epo-gebruik en bloed doping praat); en natuurlijk over de dopingproblemen in de Giro's van de laatste jaren.

Interviews die Feld en Van Klooster in de afgelopen twintig jaren hielden met mensen in en rond de Giro komen deels terug in het boek, waardoor het een anecdotisch karakter krijgt die de leesbaarheid zeer ten goede komt. *De droom van de Giro* is geen droge opsomming van de Giro's van de laatste twintig jaar, maar een doorleefde reportage opgehangen aan verschillende thema's en geïllustreerd met prachtige foto's.

Natuurlijk ontkomen de auteurs niet aan een vergelijking van de Giro met de Tour de France. De Giro staat net als de Ronde van Spanje immers nog altijd nadrukkelijk in de schaduw van de Tour. Maar na lezing van *De droom van de Giro* rest slechts één conclusie: de Giro d'Italia is gewoon een mooiere ronde dan de Tour. De Giro is doordrenkt met cultuur en traditie en nog niet volledig ten prooi gevallen aan de commercie. En de Giro is spannender, de beklimmingen zijn zwaarder, het publiek is fanatieker, de show is spectaculairder en de rondemissen zijn mooier.

Paul Feld & Ludo van Klooster, *De droom van de Giro*. Uitgeverij L.J. Veen, 192 pagina's. Prijs: 15,85 euro.

BOEKEN

De Giro is een familiebedrijf gebleven

WE GAAN er met vakantie, we drinken de wijn en eten de pasta's, maar waarschijnlijk zijn er geen twee landen die karakterologisch zo tegenovergesteld zijn als Nederland en Italië. De nuchterheid en oppervlakkigheid op het vlakke land stoten de warmbloedigheid en hartstocht van 'de laars' af. En onbegrip wekt desinteresse op.

Het is ongetwijfeld een van de redenen waarom de Giro d'Italia in Nederland zo'n onbekend fenomeen is gebleven. De Nederlander kent de Tour de France en alleen de liefhebber laat zich in mei op de hoogte brengen van de verrichtingen van het peloton op de Italiaanse wegen. Het is een manier om Tourfans van de echte wielerafgeek te scheiden.

Ludo van Klooster en Paul Feld

kunnen gerust in die laatste categorie worden ingedeeld. Omdat hun nieuwsgierigheid naar 'die andere ronde' door niemand werd bevredigd, besloot het duo in 1980 zelf het kloppende hart van de Italiaanse wielersport te bezoeken. Sindsdien volgen ze jaarlijks de ronde van dichtbij. Soms beroepsmatig, vaker als liefhebbers.

Het heeft geleid tot een ode aan de Italiaanse ronde. *De Droom van de Giro* moet, in het jaar dat het spektakel in Groningen van start gaat, helpen bij het bekeren van de fans in de provincie. De vergelijking met de Tour de France, dat is wat de Nederlander begrijpt, is de rode draad van de Italiaanse wielerbijbel. Gretig geciteerd daarin is Mario Cipollini. "De Giro beleef ik met het hart, de Tour de France alleen met het

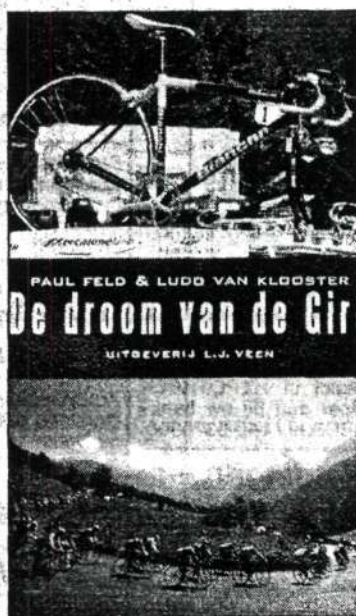
hoofd." Het lijdt geen twijfel voor welke ronde de auteurs een voorkeur hebben. De Tour is een multinational geworden, de Giro is een familiebedrijf gebleven.

Een Tour-volger en een Giro-adept worden het zelden met elkaar eens. Meestal ontaardt hun gesprek in de aloude discussie over welke van de twee rondes mooier, veeleisender en aansprekender is. Vreemd genoeg speelt de Ronde van Spanje in deze discussie nooit een rol. De Vuelta brengt de laatste jaren zo veel rondetailent voort dat de ronde met een gerust hart kan teren op het chauvinistische karakter. Italië kon dat vroeger ook, en als er geen plaatselijke favoriet was, paste de organisatie het parcours zo aan dat landgenoten in het voordeel waren. In 1984 verloor

Laurent Fignon de Giro omdat Francesco Moser in de slotrit vooruit zou zijn geblazen door een helikopter.

Als de renners niet voor spanning zorgen, moet de organisatie er maar voor zorgen dat ze dat wel doen, redeneerde de legendarische Giro-directeur Vincenzo Torriani, die het evenement liefst 44 maal in goede banen leidde. Niet de ronde maakte het verhaal, het verhaal maakte de ronde.

Een enkele keer is het jammer dat de schrijvers het bestaansrecht van de Italiaanse ronde afzetten tegen dat van 'de grote broer'. De Giro hoeft die vergelijking helemaal niet te doorstaan. De Giro heeft zijn eigen anekdotes, kampioenen en dopingzondaars. Het verhaal over de Passo de Gavia, de etappe die in de

sneeuw en vrieskou door Erik Breukink werd gewonnen, is zelfs in Nederland bekend. Meer nog dan de dag waarop Breukink de kans verspeelde om als eerste

landgenoot de Giro te winnen. Alle Italiaanse anekdotes zijn doordrenkt met een beetje 'coppisme en bartalisme'. De strijd om de roze trui hoort elk jaar te worden betwist door twee Italiaanse kemphanen, waarbij de een aan Fausto Coppi doet denken en de ander daardoor automatisch de rol van Gino Bartali krijgt toebedeeld. Coppi en Bartali maakten na de oorlog de Italiaanse wielersport, en daarmee de Ronde van Italië, groot.

Voor één keer hoeven de schrijvers dit jaar niet de grens over om op zoek te gaan naar informatie over hun ronde. Groningen is over een maand gastheer van het Giro-peloton. Iedere bezoeker zou tegen die tijd eigenlijk moeten zijn bekeerd en hebben 'gedroomd' over de Giro.

MARIJE RANDEWIJK

Ludo van Klooster en Paul Feld:
De droom van de Giro, Veen,
€ 15,85. Vanaf donderdag in de
boekhandel.

Theater

Tien jaar Growing up in Public in drie publicaties

In januari van dit jaar vierde *theaterfirma* - zoals de groep zichzelf sinds 1995 aanduidt - Growing up in Public zijn tienjarig bestaan. Tijdens een feestelijke bijeenkomst in het eigen huis, Fort Blauwkapel te Utrecht, werd het jubileumboek *De Illusie in Eigen Beheer. 10 jaar Theaterfirma Growing up in Public* gepresenteerd. Daarnaast kreeg het feest, met de uitgave van twee traai uitgevoerde paperbacks, een niet alledaags literair gedenkteken. Het ene boek bevat zes toneelteksten uit het repertoire van de afgelopen tien jaar door Daphne de Bruin (*Publieke Vrouwen*), het andere eveneens zes teksten door Paul Feld (*Zes Burgerlijke Dramas*).

Het jubileumboek is alleen al waardevol om het eenvoudige gegeven dat de geschiedenis van de jongste generatie theatermakers in Nederland nauwelijks is geschreven. In het openingsartikel probeert Marijn van der Jagt van een zekere afstand het Growing up-theater in de kern te raken, en Petra de Kock doet daarna ongeveer hetzelfde in een wat langere bijdrage die de titel van het boek draagt. „Maar het is vooral de theatrale illusie in eigen beheer, die vol vuur wordt verdedigd. En uitbundig gevierd, met onstuitbare energie, woede, verbeeldingskracht, theatraleiteit en humor.”

Productiemedewerkster Lieke Hoitink archiveert het groepsverleden in een overzichtelijke van-jaar-tot-jaar schets, beginnend bij de premiere van Paul Felds productie *Growing up in Public* (naar Lodewijk de Boers *The Family*) op 31 maart 1989, en eindigend op 31 maart 1999, toen de vier artistiek leiders (naast Daphne de Bruin en Paul Feld zijn dat Don Duyns en Jeroen Kriek) de definitieve versie van hun *mission statement* formuleerden, met als openingszin: „Growing up in Public produceert theatervoorstellingen, die vanuit vier verschillende, persoonlijke optieken de veranderingen beschrijven in de collectieve mythes, de mentaliteit en de identiteit van de moderne Hollander.” Bijdragen van Don Duyns en Ashin Ellian voltooien de uitgave, die verder een keur aan foto's in zwart-wit bevat, de meeste van de hand van Reyn van Koolwijk.

Zolang het met de beschikbaarheid van Ne-

derlandstalig toneelwerk nog altijd droevig gesteld is, zijn de twee tekstbundels niet minder welkom dan het jubileumboek. Er is anno 2000 in Nederland geen (reguliere) boekhandel te vinden die een behoorlijke afdeling toneelteksten bezit. Men kan het hunderlijk vinden dat een roman of een poëziebundel van - bijvoorbeeld - Gerrit Komrij tijdelijk niet in voorraad is, een zeer leesbare toneeltekst als zijn *De stem van het water* uit 1991 is waarschijnlijk zelfs nooit in voorraad geweest. Om maar te zwijgen over het verzameld toneelwerk van Nederlands grootste dramaschrijver, Herman Heijermans, dat al decennia lang slechts antiquarisch te verkrijgen is.

Uitstekend dus, dat er toneelteksten in druk verschijnen, en beter nog dat ze ook over een langere tijd verkrijgbaar blijven. Voor een deel zijn de teksten van zowel De Bruin als van Feld universeel genoeg om zich los te zingen van het gezelschap waar ze uit voortkomen. Het zijn niet uitsluitend teksten die slechts vigeren bij de gratie van een Growing up-concept en men kan zich best voorstellen dat bijvoorbeeld Hollandia (Jeroen Willems als Fausto Coppin Feld's *Fausto en Giulia...*) of - maar daar is iets meer fantasie voor nodig - Het Nationale Toneel nieuw repertoire uit de bundels weet te putten (Anne-Wil Blankers als Wilhelmina, maar nu een heel andere, in De Bruin's *Hofleveranciers*...). Het is - helaas - niet waarschijnlijk dat zoiets gauw zal gebeuren, omdat het in Nederland nu eenmaal zelden voorkomt dat theatergroepen oorspronkelijk werk van collega-gezelschappen op het repertoire nemen. En als het al gebeurt, dan verdringt de herinnering aan de oervoorstelling vrijwel altijd de waardering voor de repressie, zoals onlangs de kritiek op de herneming van Karst Woudstra's *Een zwarte Pool* door Het Toneel Speelt nog eens aantoonde.

Daar komt bij, dat met name de teksten van Paul Feld (1958) „gericht zijn op de praktijk, geschreven met een inscenering in gedachten - in vrijwel alle gevallen in een regie van Feld zelf”, zoals Rob Klinkenberg in zijn inleiding op *Zes Burgerlijke Dramas* schrijft. Inderdaad, waarschijnlijk vormen Felds vroegste teksten - *Vidkanen* (1989) en *De seance* (1991) - voor een „nieuwe” regisseur weerbaarst materiaal. Zijn latere stukken zijn toegankelijker, met het laatste, het hier en daar hilarische *Zorgen de Droomcentrifuge* (1999) als voorlopig eindpunt.

Hoewel ook in een tekst als *Zorg de eenvoud*

„Hofleveranciers” van Growing up in Public. Foto Reyn van Koolwijk.

bedrieglijk is; naast het verhaal van de plichtsgetrouwe postbode die zich beijert voor een waardig afscheid van zijn stervende moeder, is het een moderne variant op de laat-middeleeuwse *danse macabre*, waarin de personages - allegorische figuren in feite - in een neergaande reeks van maatschappelijk aanzien hun eigen ondergang tegemoet dansen. Feld - die literatuurwetenschap studeerde - kent de letterkundige genres en gestalten, en die kennis dringt op vele plaatsen in zijn drama door, zowel naar de inhoud (Malcolm Lowry, Franz Kafka) als naar de vorm (de queeste, de allegorie).

De teksten van Daphne de Bruin (1963) zijn bereikbaar en luchtiger van toon, maar soms nogal tijdgebonden - waardoor hun houdbaarheidsdatum als „repertoirestuk” mogelijk snel verstrekken is. Het eerder genoemde *Hofleveranciers* (1996) bevat intrigerende en humoristische gesprekken over het aanstaande koningschap van Willem Alexander, gevoerd door zijn moeder, zijn grootmoeder (van moeders kant uiteraard) en zijn overgrootmoeder (idem). Het veronderstelde huwelijk met Emily is nog een *hot item*, en van bijvoorbeeld de omstrede toetreding van de kroonprins tot het bestuur van het IOC, noch van de al even omstrede vakantie van de koninklijke familie in het Oostenrijkse Lech (anno 2000) kan natuurlijk geen sprake zijn.

Met de keuze voor de drie koninginnen en voor andere „publieke vrouwen” in haar werk (Salomé, de maagd Maria, maar ook Betty Boop) doet De Bruin recht aan het *mission statement* van Growing up, dat nadrukkelijk de voorkeur aangetoond heeft voor „typerende personages uit de moderne samenleving” van wie „de meest persoonlijke angsten en verlangens ten tonele [worden] gevoerd”. Uiteindelijk ontstijgen die personages hun gebondenheid aan tijd en plaats in zoverre, dat ze in het werk van De Bruin „functioneren als dragers of juist als deconstructie-medewerkers van teksten en ideeën”, zoals Petra de Kock het in haar inleiding op *Publieke Vrouwen* formuleert.

De vier artistiek leiders van Growing up in Public, schrijvende regisseurs en regisserende schrijvers, willen midden in het moderne leven staan en met hun werk tot de kern ervan doordringen. In tegenstelling tot andere theatermakers van hun generatie - die werken op basis van bestaand tekstmateriaal of improvisaties - kiezen zij regelmatig voor de in eigen beheer geschreven literaire tekst als uitgangspunt. Die aanpak is in vele opzichten belangwekkend, niet in de laatste plaats omdat Growing up zich daarmee schaaft in de beste traditie van de Nederlandse toneelschrijfkunst. De bundels van Feld en De Bruin zijn geen begraaftplaatsen van ooit gespeelde voorstellingen, maar bevatten levend en leesbaar materiaal dat in literair en literair-historisch opzicht zijn waarde zeker blijft behouden. Waar het schrijven van toneel inderdaad als *kunst* wordt gepraktiseerd, kan men - zo tonen de Growing up-teksten aan - de fascinatie van het theater ook lezenderwijs ondergaan.

Jos Nijhof

MARKUS VAN DER LAEL, PETRA DE KOCK (A.): *De Illusie in Eigen Beheer. Tien jaar Theaterfirma Growing up in Public*. Growing up in Public, Utrecht, 2000, 80 p.

DAPHNE DE BRUIN: *Publieke Vrouwen. Toneel*. Growing up in Public / Uitgeverij H&B, Utrecht/Amsterdam, 1999, 223 p.

PAUL FELD: *Zes Burgerlijke Dramas. Toneel*. Growing up in Public / Uitgeverij H&B, Utrecht/Amsterdam, 1999, 270 p.

Foto: Reyn van Koolwijk

Jeroen Kriek, Paul Feld, Don Duyns en Daphne de Bruin van *Growing up in Public* (1997)

Growing up in Public is een tiener

Op 17 januari was het feest. *Growing up in Public* was tien jaar bezig in het openbaar op te groeien. De groep mag zichzelf nu een tiener noemen, met alle pubereigenschappen van dien. Neem het jubileum-

boekje dat zij uitgaf: in verblindend oranje en met schreeuwende layout vat zij haar kinderjaren samen in een eerste fotoboek –

voorzien van de nodige verklaringen en analyses. Slim bekeken: 'Waarom de onbeschaamdheid van zo'n boekje? Waarom niet tevreden met vergeelde recensies, in beschimmelde mapjes opgeslagen? (...) Theatergeschiedenis wordt in Nederland veel te weinig geschreven; en zeker niet over de groepen van "onze generatie". En dus vinden we over vijftien jaar, wanneer wellicht het volgende boekje verschijnt in verdubbelde oplage en in hardback uitgave (Paars? Of grijs?) in elk geval geen stapel vergeelde recensies terug, maar een bleek oranje bundeltje met slechts een paar losgelaten velletjes. En dan is het nog steeds een leuk boek over de jeugd van een actieve theaterkern. Wie had dat kunnen denken toen Lou Reed in 1980 op zijn gelijknamige elpee zijn

rock 'n roll verleden beschouwde als een tijd van 'growing up in public with my pants down'? Zelfs Jeroen Kriek, Daphne de Bruin, Don Duyns en Paul Feld zelf hadden er geen vermoeden van dat zij een toneelgezelschap naar dat lied zouden vernoemen en twintig jaar later haar tienjarig jubileum zouden vieren.

Growing up in Public, De illusie in eigen beheer. 10 jaar theaterfirma Growing up in Public, Utrecht 2000. Met teksten van Marijn van der Jagt, Petra de Kock, Lieke Hoitink, Don Duyns en Afshin Ellian.
Bestellen: 030 276 12 20/
growing.up.in.public@planet.nl

Parool
16 april 2002

BOEKEN

De Giro is een familiebedrijf gebleven

Parool
16-4-2002

WE GAAN er met vakantie, we drinken de wijn en eten de pasta's, maar waarschijnlijk zijn er geen twee landen die karakterologisch zo tegenovergesteld zijn als Nederland en Italië. De nuchterheid en oppervlakkigheid op het vlakke land stoten de warmbloedigheid en hartstocht van 'de laars' af. En onbegrip wekt desinteresse op.

Het is ongetwijfeld een van de redenen waarom de Giro d'Italia in Nederland zo'n onbekend fenomeen is gebleven. De Nederlander kent de Tour de France en alleen de liefhebber laat zich in mei op de hoogte brengen van de verrichtingen van het peloton op de Italiaanse wegen. Het is een manier om Tourfans van de echte wieleradepten te scheiden.

Ludo van Klooster en Paul Feld

kunnen gerust in die laatste categorie worden ingedeeld. Omdat hun nieuwsgierigheid naar 'die andere ronde' door niemand werd bevredigd, besloot het duo in 1980 zelf het kloppende hart van de Italiaanse wielersport te bezoeken. Sindsdien volgen ze jaarlijks de ronde van dichtbij. Soms beroepsmatig, vaker als liefhebbers.

Het heeft geleid tot een ode aan de Italiaanse ronde. *De Droom van de Giro* moet, in het jaar dat het spektakel in Groningen van start gaat, helpen bij het bekeren van de fans in de provincie. De vergelijking met de Tour de France, dat is wat de Nederlander begrijpt, is de rode draad van de Italiaanse wielerbijbel. Gretig geciteerd daarin is Mario Cipollini. "De Giro beleef ik met het hart, de Tour de France alleen met het

hoofd."

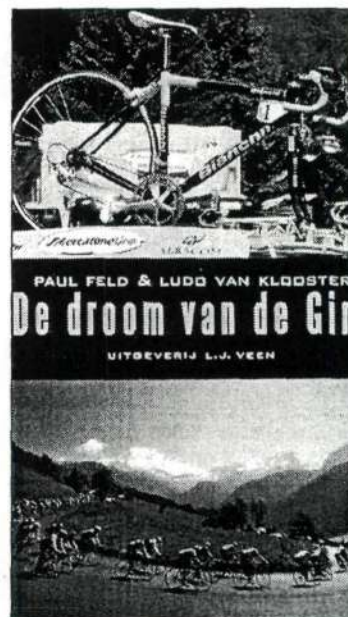
Het lijkt geen twijfel voor welke ronde de auteurs een voorkeur hebben. De Tour is een multinational geworden, de Giro is een familiebedrijf gebleven.

Een Tour-volger en een Giro-adept worden het zelden met elkaar eens. Meestal ontaardt hun gesprek in de aloude discussie over welke van de twee rondes mooier, veeleisender en aansprekender is. Vreemd genoeg speelt de Ronde van Spanje in deze discussie nooit een rol. De Vuelta brengt de laatste jaren zo veel rondetalent voort dat de ronde met een gerust hart kan teren op het chauvinistische karakter. Italië kon dat vroeger ook, en als er geen plaatselijke favoriet was, paste de organisatie het parcours zo aan dat landgenoten in het voordeel waren. In 1984 verloor

Laurent Fignon de Giro omdat Francesco Moser in de slotrijdrit vooruit zou zijn geblazen door een helikopter.

Als de renners niet voor spanning zorgen, moet de organisatie er maar voor zorgen dat ze dat wel doen, redeneerde de legendarische Giro-directeur Vincenzo Torriani, die het evenement liefst 44 maal in goede banen leidde. Niet de ronde maakte het verhaal, het verhaal maakte de ronde.

Een enkele keer is het jammer dat de schrijvers het bestaansrecht van de Italiaanse ronde afzetten tegen dat van 'de grote broer'. De Giro hoeft die vergelijking helemaal niet te doorstaan. De Giro heeft zijn eigen anekdotes, kampioenen en dopingzondaars. Het verhaal over de Passo de Gavia, de etappe die in de

sneeuw en vrieskou door Erik Breukink werd gewonnen, is zelfs in Nederland bekend. Meer nog dan de dag waarop Breukink de kans verspeelde om als eerste

landgenoot de Giro te winnen. Alle Italiaanse anekdotes zijn doordrenkt met een beetje 'coppisme en bartalisme'. De strijd om de roze trui hoort elk jaar te worden betwist door twee Italiaanse kemphanen, waarbij de een aan Fausto Coppi doet denken en de ander daardoor automatisch de rol van Gino Bartali krijgt toebedeeld. Coppi en Bartali maakten na de oorlog de Italiaanse wielersport, en daarmee de Ronde van Italië, groot.

Voor één keer hoeven de schrijvers dit jaar niet de grens over om op zoek te gaan naar informatie over hun ronde. Groningen is over een maand gastheer van het Giro-peloton. Iedere bezoeker zou tegen die tijd eigenlijk moeten zijn bekeerd en hebben 'gedroomd' over de Giro.

MARIJE RANDEWIJK

Ludo van Klooster en Paul Feld: *De droom van de Giro*, Veen, € 15,85. Vanaf donderdag in de boekhandel.

Theaterbedrijf in fort voelt zich 'uitgerookt'

Door Marco Willemse
Utrecht

Utrecht probeert theaterfirma Growing up in Public uit te roken op Fort Blauwkapel. Dat zegt artistiek leider P. Feld, nadat het gezelschap te verstaan kreeg dat het voortaan vanuit de gewelven van het fort moet opereren. Growing up in Public roept volgens Feld nog eerder de 'staat van bezetting' uit dan dat ze zich zomaar laat verwijderen van haar werkplek.

Het Utrechtse theaterbedrijf kreeg drie jaar geleden op het terrein van Fort Blauwkapel een negentiende-eeuwse militaire barak aangewezen als werkruimte. De verhuur aan Growing up in Public paste in

het streven van de gemeente Utrecht om op de lange duur van het fort een verzamelplaats van culturele bedrijvigheid te maken. Sinds twee maanden zit het theatergezelschap volgens eigen zeggen plotseling op de schopstoel. De Maatschappij tot Stadsherstel mag van de gemeente twee gebouwen op Fort Blauwkapel aankopen, onder voorwaarde dat de gewelven in de bomvrije kazerne te huur worden aangeboden aan Growing up in Public.

De theatermakers schrokken zich een ongeluk. De kelders zijn volgens Feld absoluut niet geschikt om een theaterbedrijf in te huisvesten. „We kunnen er geen repetities in houden. In de barak hebben we

twee studio's waarin we met meerdere acteurs tegelijk wel prima uit de voeten kunnen.”

Laakbaar spel

Navraag bij de gemeente deed het vertrouwen in een goede afloop nog verder slinken, zegt Feld. „De zaak staat helemaal op scherp, nu we langs informele weg hebben begrepen dat ons bedrijf binnen afzienbare tijd gedwongen zal worden om de militaire barak te ontruimen en Fort Blauwkapel te verlaten. De instanties spelen een laakbaar spel.”

Een jaar geleden schreven de wethouders Van Zanen (economie) en Van der Linden (cultuur) dat Growing up in Public 'gelet op de culturele invulling' een voorkeursposi-

tie genoot bij het definitief toewijzen van de ateliers en werkruimten op het fort. Het gezelschap heeft een advocaat in de arm genomen om ervoor te zorgen dat het Utrechtse bestuur die belofte gestand doet.

Feld trekt openlijk in twijfel of de gemeente Utrecht (sinds '97 eigenaar van het bolwerk) ooit de intentie heeft gehad Fort Blauwkapel in een culturele werkplaats te transformeren. „Ik heb het gevoel dat het misschien al jaren terug geregeld is in een deal met projectontwikkelaar BEMOG uit Almere. Het lijkt erop dat de gemeente ons anderhalf jaar lang aan het lijntje heeft gehouden om ons nu met een fopspeen uit het commerciële ex-

ploitatieverhaal van Fort Blauwkapel te kunnen verwijderen.”

Waarmaken

Van Zanen reageert geïrriteerd op de aantijging van de theatermakers. „Wat vorig jaar in die brief is gesteld, willen wij waarmaken. Growing up in Public houdt de voorrangstatus. Men doet hier nu vreselijke uitspraken, maar er is eigenlijk niets aan de hand. Niet alles wat we willen op Fort Blauwkapel kan uit de exploitatie komen. Meer ga ik er op dit moment niet over zeggen.”

Feld zegt zich plaatsvervangend te schamen voor het beleid van de gemeente Utrecht. Vrijwillig vertrekken zal het theaterbedrijf in elk geval niet, waarschuwt hij.

Theatermaker Don Duyns

'Den Uyl en Van Agt, dat is Shakespeare'

...n mompelende, kale man met bril en een man met wratten. Dat was het beeld dat theatermaker Don Duyns als jongetje had van de politieke tegenstrevers Joop den Uyl en Wim van Agt. Hij was tien toen het kabinet Den Uyl viel. Nu, meer dan twintig jaar later, maakt hij een voorstelling over de voormalige premier, een 'oerhollandse doordouwer'.

Pauline van der Kolk

Een sprookjesachtige indruk maakte de PvdA-voorman destijds op de jonge Duyns. "Hij was als een oude koning." Toen Duyns (33) twee jaar geleden een documentaire zag over het kabinet Den Uyl (1973-1977) kwamen zijn herinneringen aan de 'icoon' weer boven. Vanuit het kinderlijke perspectief van vroeger is hij vervolgens research gaan plegen. Hij dook in boeken en archieven en schreef en regisseerde uiteindelijk bij de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public de muziektheaterproductie *Den Uyl of de vaandeldragers*.

"Den Uyl was een uniek figuur, symbool voor een heel tijdperk", motiveert de Duyns zijn keuze om een voorstelling te maken over een politicus uit vervlogen tijden. "Hij stond voor bevoegenheid, voor passie in de politiek." Zelf is de theatermaker absoluut geen politiek dier. "Ik krijg het al benauwd als

...tieke processen."

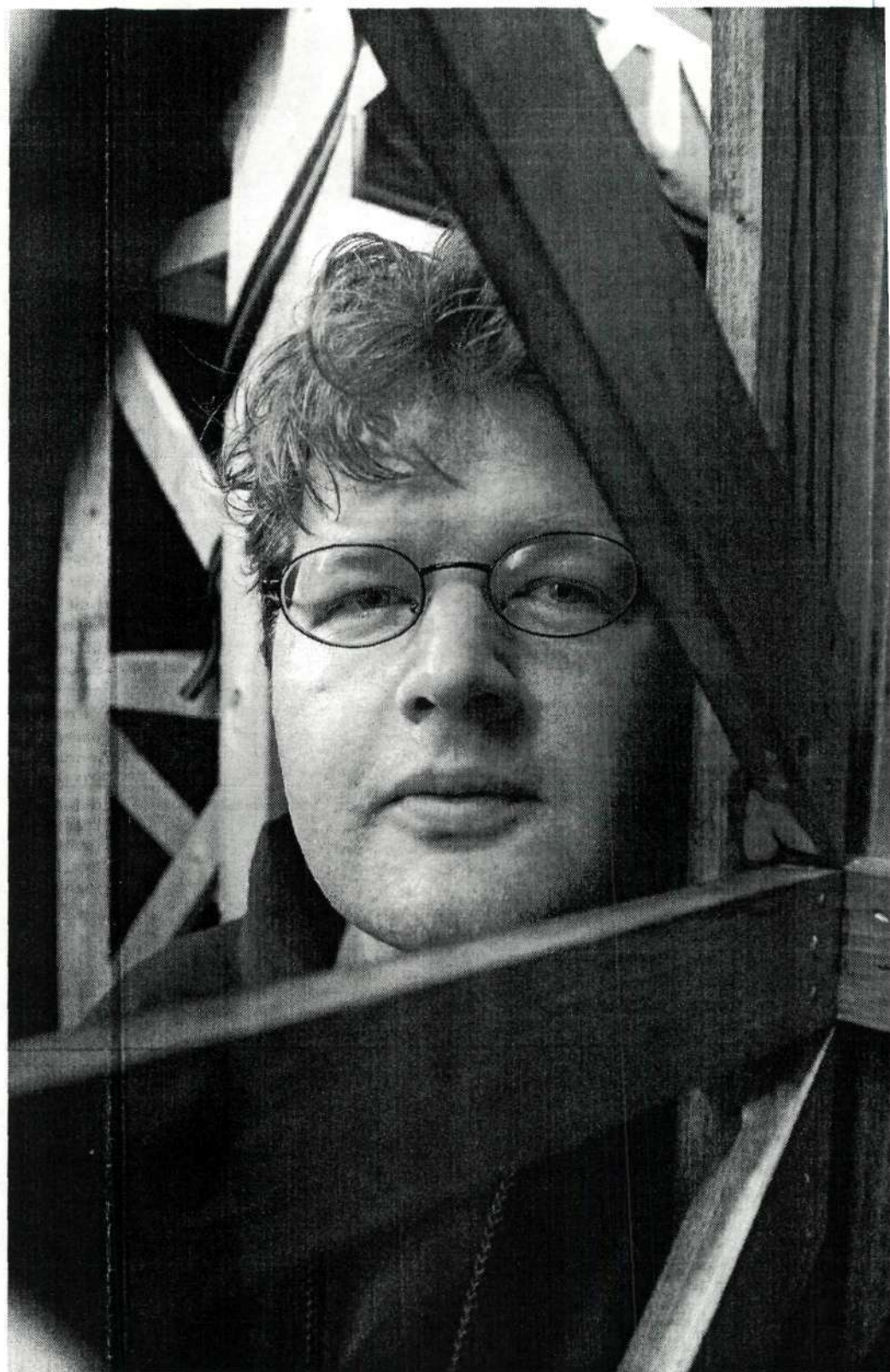
Tijdens zijn graafwerk in de geschiedenis werd Duyns' fascinatie voor de voormalig minister-president (1919-1987) alleen maar groter. "Hij beschouwde politiek als een roeping en verweet Van Agt dat hij het zag als een hobby. Die botsing tussen die twee, dat is gewoon Shakespeare." De voorstelling is volgens de theatermaker beslist geen 'nostalgische parodie'. Via het personage 'de jonge man', een serieuzere afspiegeling van hemzelf, legde Duyns een link met het nu. De jonge man gaat tekeer, vraagt zich af waarom politiek nu niet meer zo boeiend is. Want dat het leuk was vroeger, daar is Duyns van overtuigd. "Het was een opwindende voetbalwedstrijd, een soort PSV-Ajax." In ieder geval was het een tijd van polarisatie, anders dan nu. "Ik stem nu wel op Wim Kok, maar niet met een vurig gevoel van 'yes, we gaan ervoor!'"

Het zijn grote thema's die Duyns en zijn collega's bij Growing up in Public in geëngageerde voorstellingen aanpakken. Nu is het Den Uyl, straks is het de Islam in de voorstelling *Aladdin en de Ayatollah* en daarna de Tien Geboden in *Mozes, de musical*. "We willen to-

neel graag weer maatschappelijk maken", aldus Duyns. "We willen ons niet opsluiten in het theater." Op hun website heet het dat de theaterfirma het 'élitaire' met het 'populaire' wil combineren. Duyns: "We willen niet door onze knieën zakken en alleen maar voorstellingen over Pinokkio maken, maar wel ingewikkelde dingen aansnijden in een vorm die te behappen is."

Al op de middelbare school ontdekte Duyns dat het toneel een goede manier was om verhalen te vertellen. "Ik had een theaterabonnement en als ik naar een mooie voorstelling ging, had ik het gevoel dat ik meer mezelf was dan buiten de zaal."

De jongen die altijd al veel schreef en zich moest uiten, begon via het toneel te vertellen over liefde en vergankelijkheid. "Dat is een thema van mij, dat alles vergaat en kapot gaat. Daartegenover hoop ik een hoop energie en enthousiasme te zetten. Het toneel is misschien een onhandige vorm, want als het af is kunnen acteurs het nog iedere voorstelling weer verklooiën, maar als de wisselwerking tussen spelers en publiek slaagt, geeft dat een reinigende werking. Dan maak je iets unieks mee."

Don Duyns. © OSCAR FLOS

de vaandeldragers is
...zien in het Kruithuis
Groningen.

in de voorstelling belichten wij vooral de menselijke kant van de politicus. Het gaat meer over mensen dan over poli-

Tijdens de première van *Den Uyl of de vaandeldragers* was de wisselwerking met het publiek extra beladen. In de zaal zaten zes van de zeven kinderen van Den Uyl. "Ze waren er blij mee

maar ze vonden het wel confronterend", aldus Duyns. "Over sommige scènes uit het privéleven die ik zelf had bedacht, vroegen ze aan mij: 'Hoe wist je dat?' Dichterlijke intuï-

tie denk ik." Volgens Duyns kan de politicus zaliger ook tevreden zijn met de voorstelling. "Hij mag blij zijn er nog over hem wordt praat."